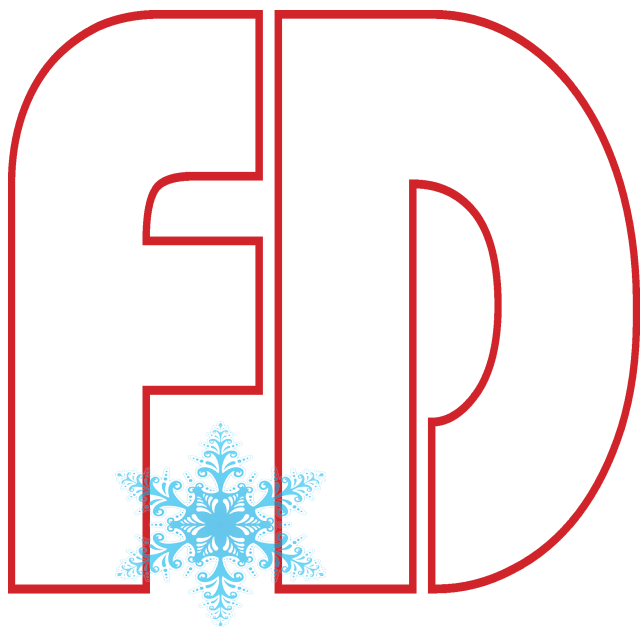

florile dalbe

Premiul Internațional
PENTRU CALITATE ȘI EXCELENȚĂ

International Gold Award
STAR FOR LEADERSHIP IN QUALITY

4 decembrie, 2025
Nr. 37-38 (4543-4544)
Prețul 20 lei
Fondat: martie 1941
Serie nouă: 1990
ISSN 1857-3851
www.floriledalbe.md

săptămânal educativ-cognitiv și literar-artistic pentru copii și adolescenți

Fondator: Ministerul Culturii al Republicii Moldova

MAXIMA SĂPTĂMÂNII

Nu gândurile rele care vin și trec sunt primejdioase, ci gândurile care se opresc și pătrund în inimă.

Traian DORZ (1914-1989), poet român creștin, persecutat de regimul comunist

ORIZONT COGNITIV: De ce? De când? De unde?

Bună ziua, dragă
ORIZONT COGNITIV!
Am observat că, de la o vreme, copiii se rușinează să umble cu Colinda, cu Steaua, cu Sorcova, cu Capra... Nu numai la oraș, dar și prin sate vedem tot mai rar cete de copii purtând din casă în casă vestea nașterii lui Hristos. Adevărat, în gimnaziile sau liceele în care există cercuri literare, elevii înscenează colinde și le prezintă pe scenă. Dar, de obicei, acolo, pe scena mică a școlii, se termină colindatul lor, în loc ca întreaga localitate să devină o scenă mare în ziua de Crăciun, astfel fiind promovată cu adevărat tradiția populară.

Zinaida BURCĂ, profesoară
pensionară, bunică

com. Ghelăuza,
r-nul Strășeni

Acord liric

Mihai EMINESCU

Colinde, colinde!

Colinde, colinde!
Evreimea colindelor,
Căci gheața se-ntinde
Asemeni oglinzilor

Și tremură brazii
Mișcând rămurelele,
Căci noaptea de azi-i
Când scânteie stelele.

Se bucur' copiii,
Copiii și fetele,
De dragul Mariei,
Își piaptână pletele,
De dragul Mariei
Ș-a Mântuitorului
Lucește pe ceruri
O stea călătorului.

Am venit să colindăm...

Fotografie-simbol

DE CE copiii se rușinează să umble cu colinda?

Mă întreb și eu uneori: de ce? Și încerc să caut un răspuns, zicându-mi: poate pentru că nu mai aud bine, în iureșul lumii, glasul îngerului care odinioară a vestit păstorilor Nașterea lui Iisus Hristos. O veste ce a străbătut veacuri și a ajuns la noi sub formă de colind – o rugăciune umblătoare, purtată cândva de noi, copiii, ca o flacăra sfântă.

Când mergeam și noi, cu sfială, dar cu inimile pline de bucurie, pe la casele rudelor, prin nămeți și întuneric, parcă simțeam umbra blândă a Fecioarei Maria, ținându-și Pruncuțu la piept și îndemnându-ne să ducem în lume vestea că l-a născut pe Mesia. Știam, fără a ni se spune, că fiecare colindă era o aducere aminte a luminii din ieslea de la Betleem. Și, în pofida faptului că trăiam vremuri de ateism militant, când ne păzeam ca nu cumva să ne vadă careva din învățători și să avem neplăceri la școală, noi totuși nu ne temeam să colindăm din casă în casă. Pentru că ne vedea și ne ocrotea Dumnezeu,

colinda era pentru noi scut și protecție.

Astăzi, însă, copiii se rușinează – nu de colindă, ci de privirile lumii. De ochii care judecă, filmează, comentează. Ei trăiesc într-o vreme în care orice gest devine spectacol și colinda, fiind sfântă și delicată, nu suportă scena falsă, lumina rece a ecranelor. Copilul se teme să nu fie ridiculizat, să nu fie considerat „altfel”. Deși să ne amintim că tot „altfel” au fost și păstorii care au pornit spre iesle, și magii care au mers după stea.

Poate că bieții copii și adolescenți se rușinează pentru că noi, maturii, nu le-am mai spus demult povestea nașterii lui Iisus Hristos. Nu le-am mai arătat icoana Maicii Domnului care își strânge Pruncuțu la piept, înconjurată de îngeri și de inimile curate ale celor ce vin să vestească minunea. Nu i-am învățat că mersul cu colinda nu e doar tradiție – e un drum luminos, un mic Betleem răsărit în fiecare sat sau cartier de oraș.

Și totuși, trăim vremuri prielnice renașterii obiceiului. Nimeni nu-i oprește, nimeni nu-i urmărește pe colindători. Porțile și ușile apartamentelor pot fi redeschise, inimile – de asemenea. Copiii au nevoie doar de un semn, de un zâmbet, de un prim pas făcut de noi, maturii, adică de profesorii și părinții lor. Făcut în realitate, pe viu, ci nu doar formal – pe scenele școlare sau pe cele de concerte teatralizate din centrele urbane.

Căci atunci când un copil pornește cu colinda, chiar și timid, chiar și un pic rușinat, steaua din poveste se aprinde din nou. Se aprinde nu doar pentru Fecioara cu Pruncuțu, ci pentru sat și cartier, pentru neam și pentru însuși sufletul colindătorului.

Adică rușinea de astăzi a copiilor, botezată de noi, maturii, cu un strop de lumină încurajatoare, poate fi transformată în mândria și binecuvântarea de mâine a întregii comunități.

Dar voi, dragi copii și adolescenți, ce credeți? Scrieți-ne!

Ion ANTON

ABONAREA – 2026

STIMAȚI PĂRINȚI
ȘI DIRIGINȚI DE CLASĂ,
a început abonarea
la „Florile Dalbe”
pentru anul 2026

Vă îndemnăm să participați activ
la campania

„O clasă de elevi, un diriginte, un
abonament la „Florile Dalbe”!

Părinții pun mână de la mână și
adună 500 de lei pentru perfectarea
unui abonament anual destinat
dirigintelui și întregii clase de elevi.

Sustinem în continuare abonarea bibliotecilor școlare și publice, cât și abonarea individuală a copiilor și adolescenților la revista destinată lor.

Abonarea este efectuată la orice oficiu „Poșta Moldovei”. Elevii din Chișinău pot fi abonați direct la redacție.

Relații la tel.: 022-23-37-78;

022-23-43-28

PREȚUL ABONAMENTULUI:

1 lună – 50 lei

3 luni – 150 lei

6 luni – 300 lei

12 luni – 500 lei

Următorul număr va apărea pe 18 decembrie a.c.

2025 - Anul Mihai Eminescu

FORMAREA CONCEPȚIILOR ECONOMICE EMINESCIE

Enorma forță creativă a lui Eminescu a cuprins nu numai poezia, dar și economia politică. Interesele științifice ale lui au cuprins trei grupuri de științe: 1. Științele enciclopedice metodologice – filozofia și economia politică; 2. Științele umanistice și 3. Științele naturale (pozitive). Eminescu a studiat toată viața – din fragedă copilărie și până la stingerea făcliei geniului său. Formarea orizontului științifico-economic al lui Eminescu conține trei perioade bine conturate, perioade-escale de la elementar la complex și de la abstract la concret. Aceste trei perioade sunt: preuniversitară, universitară și postuniversitară.

Perioada preuniversitară. Patrimoniul intelectual al lui Eminescu ne convinge că și-a dobândit cultura științifică nu numai și nu atât pe băncile universitare, dar, parțial, chiar în perioada de adolescență. Istoria i-a punctat lui Eminescu un traseu în poezie și economia politică, tot așa cum a făcut-o și cu alți poeți-economiști – Homer, Hesiod, Virgiliu, A. Pușkin și Byron.

Dintotdeauna filozofia se considera o știință enciclopedică, dar a ajuns știință metodologică. De aceea, orice studiu personal, orice școală de instruire medie sau superioară includea în programa sa această știință. Astfel, nu e de mirare că Eminescu a obținut cunoștințe temeinice în anturajul elevilor și profesorilor gimnaziului din Cernăuți. Asume aici adolescența Eminescu capătă cunoștințe de filozofie, literatură și științe naturale, care, mai târziu, i-au fost puncte de reper în studiul profundă a acestor științe pe parcursul întregii vieți. Eminescu ia cunoștință de filozofia lui I. Kant, G. Hegel și A. Schopenhauer, F. Schelling. În perioada preuniversitară, Eminescu își multiplică cunoștințele filozofice în cercul literar „Orientul” și din gazeta „Albina Pindului”, pe paginile căreia, adeseori, puteau fi întâlnite publicații ce conțineau referiri sau expuneri adaptate ale concepțiilor filozofice și estetice ale lui Socrate, Platon, Aristotel, Kant, Hegel, Schelling, Wolf, Hume și ale altor filozofi. Tot pe paginile acestei gazete, puteau fi întâlnite numele Dante și Petrarca. În perioada de pribegie și în calitate de suflor teatral, Eminescu citește opera marelui Schiller, de la care însușește filozofia romantismului.

Perioada universitară. Posedând o oarecare pregătire filozofică, Eminescu, intrând la Universitatea din Viena în semestrul de iarnă 1869-1870, își alege prelegeri exclusiv de filozofie. După un an de activitate la societatea „România Jună”, Eminescu se înscrie în ambele semestre ale anilor 1871-1872 la Facultatea de Drept pentru a audia prelegerile de filozofie ale profesorilor săi preferați: E. Duhring, V. Zimmermann, Rappaport, Stein și alții. În decembrie 1872, Eminescu se înscrie la Universitatea din Berlin la Facultatea de filozofie.

În universități, Eminescu își face studiile până-n vara anului 1874, având ca scop să susțină doctoratul în baza filozofiei lui Kant. Cei mai de vază profesori de filozofie și de economie politică, care au influențat formarea concepțiilor filozofico-economice ale lui Eminescu, au fost Duhring și Stein. Ceilalți profesori, ale căror prelegeri le-a audiat Eminescu, au fost, pur și simplu, epigoni ai marilor filozofi germani: Kant, Hegel, Schelling, Schopenhauer, Lessing etc. Cu alte cuvinte, ei au fost stele albe, ce nu produceau singuri lumină, ci doar o reflectau pe cea produsă de aștrii scripitori ai filozofiei clasice germane și economiei politice engleze.

Astfel adolescentul, tânărul, iar mai apoi maturul intelectual Eminescu privește filozofia ca știință metodologică, de aceea el îi închină cu pietate cei mai frumoși ani ai vieții sale. Filozofia i-a deschis lui Eminescu calea spre economia politică. Poetul a studiat cu aviditate filozofia ca esență pentru poezie, dar și ca metodologie pentru economia politică, care nu e decât filozofia economiei. Eminescu acordă în publicistica sa o mare atenție istoriei universale, pentru că el considera că aceasta cuprinde în sine „istoria economiei” și că economia politică „e țesută nemijlocit în bătătura istoriei”. De la filozofie și istorie, Eminescu a trecut la literatură și artă și de aici spre științele naturale, iar mai apoi spre economia politică.

Aria științelor naturale, abordate de Eminescu, este, pur și simplu, uluitoare: chimia, fizica, matematica, astronomia, biologia cu toate derivatele acestora: botanica, zoologia, anatomia, fiziologia, antropologia, medicina, zootehnia și agricultura, ecologia evoluționistă a lui Darwin. Preferând odată o verigă a lanțului imens al științelor naturale, Eminescu mergea asiduu spre o altă verigă, deducând-o din cea precedentă, ca pe o teoremă geometrică. Studiind fiziologia, zoologia, botanica, medicina, Eminescu a ajuns la fizica clasică și cea moleculară, iar de la fizică a pășit în templul feeric al astronomiei. Poezia lui e poezie cultă, intelectuală. „Scrisoarea I”, „Luceafărul”, „La steaua...” și altele sunt o reacție entuziasmată a poetului la descoperirile formidabile ale astronomilor din secolul al XIX-lea. În aceste opere, Frumosul Ideal e îmbibat cu setea absolutului, sălășluit în spiritul eminescian.

Eminescu și-a continuat studiile științifice și în **perioada postuniversitară**. Despre aceasta ne vorbește publicistica lui, în care trata progresul științific ca promotor al progresului economic și social. El a ajuns la concluzia că economia politică e atât știință, cât și artă de guvernare a fenomenelor economice ale societății umane.

Ion USTIAN, doctor habilitat în economie

DIALOGUL

• Ritualul autografelor în care fiecare semnătură capătă un suflet propriu

ION ANTON: „PENTRU A MAI ÎNTÂI TREBUIE

Elevii de la Filiala „Lumina”, sectorul Ciocana, Chișinău, a I.P.L.T. „Orizont”, au avut fericita ocazie de a-l primi în ospetie pe scriitorul, jurnalistul și traducătorul Ion ANTON, care a fost apreciat recent, pentru întreaga sa activitate literară și publicistică destinată copiilor și tineretului, cu Premiul Național, cea mai înaltă distincție de stat din Republica Moldova. În cadrul întâlnirii cu elevii din clasele liceale, a avut loc o convorbire interesantă despre proză, poezie, jurnalism, despre săptămânalul „Florile Dalbe” și cărțile sale editate recent.

Elevele din clasa a XI-a – Alexandrina BIVOL și Alina PRIMBLAS – au inițiat un dialog cu scriitorul, din care vă propunem spre lectură un fragment.

Alexandrina BIVOL: – Ce v-a determinat să abordați tema traficului de ființe umane în romanele „Viața ca amintire” și „Alina”?

Ion ANTON: – Este o temă foarte importantă și actuală pentru societatea noastră. Acum trei decenii, conașionali noștri au început să plece la muncă peste hotare, deoarece activitatea multor instituții și întreprinderi s-a întrerupt brusc, lumea fiind nevoită să plece peste hotare după un câștig, ca să-și întrețină familia. Personajele acestor două romane, care alcătuiesc o dialogie, sunt intelectuali. Valeriu Crudu este profesor de istorie, iar Alina este inginer tehnolog la o fabrică de vinificație din Lozova. Întrucât ambii nu primeau salariul luni în sir, au plecat să-și caute un loc de muncă în Rusia, la Moscova. Dar acolo, prin înșelăciune, au fost traficați ca brațe de muncă ieftine și duși la o crescătorie de porci clandestină.

Prin scrierea acestor romane, intenția mea a fost, în primul rând, de a preveni tineretul, ca să nu se pomenească prins în capcana traficului de ființe umane. Personajele mele, plecând în Federația Rusă, prin diverse ademeniri și șiretlicuri, prin promiterea unor câștiguri mai bune, ajung victime ale sclavagismului modern. Deci, am scris romanele acestea pentru

a atenționa tineretul, dar și pentru a arăta prin ce situații inumane au trecut mulți dintre părinții și bunicii voștri.

Alina PRIMBLAS: – Cum ați construit personajul Valeriu Crudu și în ce măsură povestea lui este inspirată din realitate?

Ion ANTON: – Valeriu Crudu, prototipul personajului din roman, este o rudă de-a soției mele. A devenit un personaj literar construit prin cumulara mai multor istorii de viață, dar sută la sută reale. Am apelat și la ficțiune, după cum o cer normele literare, pentru că în literatură personajele trebuie să fie captivante, simbolice și să țină cititorul cu suflul la gură. Momentul din roman în care moldoveanul nostru i se atribuie un alt pașaport și astfel, după căsătoria forțată, el se alege cu numele Evghen Sklearnko, ce aparținuse unui decedat coleg de robie, fost profesor ucrainean de geografie, mai apoi și zbaterea lui Valeriu Crudu pentru a-și recăpăta numele său real sunt situații simbolice, sugerând că noi, ca popor, avem încă a ne recupera identitatea națională.

Alexandrina BIVOL: – De ce ați ales ca Alina să devină continuarea simbolică a destinului lui Valeriu Crudu?

Ion ANTON: – Alina a fost un personaj secundar în prima carte, unul aproape în întregime inventat. În cartea a doua, „Alina”, l-am transformat în personaj central, plămăindu-l cumulativ din povestirile conașionalelor noastre pățite. Lansând romanul „Viața ca amintire” la Liceul Teoretic Zubrești, raionul Strășeni, am auzit reproșuri că nu am adus-o și pe Alina acasă, la copilașii ei. De fapt, și Valeriu Crudu, salvându-se de robie, a vrut să întreprindă ceva, ca și Alina să fie eliberată și să revină în Republica Moldova, numai că el n-a reușit. Fiind bolnav cardiac, starea lui s-a agra-

• Învingătorii concursului de minieseu au primit cadou romanul „Alina”

GENERAȚIILOR

vat, umblând zile în șir pe la agenția de stare civilă, ca să-și facă documente noi și să-și recapete identitatea. În final, el a decedat subit. De aceea, impulsivat de cititori, am scris și al doilea volum, în care totuși am reușit s-o readuc pe Alina în țara natală.

Alina PRIMBLAS: – Cum s-a născut ideea romanului-jurnal „Uitasem să vă spun...”?

Ion ANTON: – „Uitasem să vă spun...” face parte dintr-o trilogie. În romanul-cronică „Foka” pomenesc pentru prima dată despre dinastia nobiliară Dicescu, care a contribuit enorm la susținerea culturii românești în spațiul rusificat din Basarabia. Apoi rudele actuale ale urmașilor lui Dicescu, care locuiesc la București, mi-au oferit o mulțime de documente și informații suplimentare. Astfel s-a născut al doilea roman – „Marele Nanu sau Stejarul genealogic Dicescu”, titlu inspirat de stejarul imens de la poarta conacului boieresc din Gălești al lui Pavel Dicescu. În acest an, descoperind o par-

• Alexandrina Bivol și Alina Primblas au inițiat un dialog

DEVENI SCRITOR,
SĂ FII UN BUN CITITOR..”

• „Florile Dalbe” e pentru toți elevii, de la clasa a II-a la a XII-a!

te din jurnalul Anastasiei Dicescu, am ajuns să scriu și al treilea roman – „Uitasem să vă spun...” – în care este descrisă viața și activitatea Anastasiei Dicescu, o personalitate extraordinară de importantă în cultura noastră, în perioada țaristă și cea interbelică.

Alexandrina BIVOL: – Câte din trăirile atribuite Anastasiei Dicescu v-au aparținut dumneavoastră, ca autor? Cât de dificil a fost să intrați în pielea unui personaj feminin?

Ion ANTON: – A fost foarte greu, pentru că Anastasia este o personalitate complexă. L-a avut ca prieten pe George Enescu, cunoscut de o Europă întreagă. A fost amica Reginei Maria. S-a cunoscut cu Regele Ferdinand și cu istoricul Nicolae Iorga. Însă nu doar prietenii au modelat din ea o fire complexă. Ea a promovat pentru Basarabia idei iluministe inovatoare. A fost fondatoarea Conservatorului „Unirea”, care azi a ajuns să fie Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice. A fost o soprană foarte bună, care a evoluat pe scena Operei din Odesa și la Teatrul de Operă din Cluj, pentru care merite regele Ferdinand i-a acordat medalia „Bene Merenti”.

Toate trăirile personajelor, firește, trec și prin scriitor. Unele dintre trăirile Anastasiei Dicescu le-am remarcat studiind documentele ce o vizau; altele le-am intuit din experiența mea de viață; a treia categorie de trăiri am desprins-o analizând comportamentul artiștilor, care sunt din tagma Anastasiei Dicescu. Anastasia a fost o fire foarte modestă și iubitoare de neam. Invitată să rămână la Opera din Roma, dar fiind o mare patriotă, ea a refuzat cererea de căsătorie a unui tenor italian vestit și a revenit acasă, pentru a ridica nivelul de cultură de aici.

Alina PRIMBLAS: – În ce mod experiența de jurnalist v-a influențat creația literară?

Ion ANTON: – Jurnalismul te ajută, întâi de toate, să faci investigații. Profesia aceasta reprezintă un mare avantaj pentru scriitori. Cercetând arborele genealogic al familiei Dicescu, am aflat că Pavel Dicescu l-a cunoscut pe străbunicul meu, iar pe bunicul din partea mamei l-a botezat.

Alexandrina BIVOL: – Cum vedeți evoluția literaturii contemporane din Republica Moldova?

Ion ANTON: – Literatura contemporană se află în cea mai democratică și liberală

epocă a sa, dacă o raportăm la felul în care erau lucrurile odinioară. Acum oricine poate scrie și edita o carte. Nu toate cărțile, desigur, sunt extraordinare de bune, dar cantitatea ajunge să se transforme și în calitate. Avem multă literatură bună în Moldova, dar și multă maculatură. Oricum, indiferent de calitatea scrierii, eu cred că din orice carte putem să învățăm câte ceva. Dar trebuie să aveți timp și răbdare să citiți.

Un moment alarmant pentru mine este că tinerii de azi acordă tot mai puțină atenție telefonului, tabletei și calculatorului. Eu nu sunt împotriva lor, dar vreau să spun că aceste mijloace de comunicare doar vă *informează*, pe când literatura vă *formează* ca personalități. Vă recomand să citiți literatură artistică, anume cartea clasică pe suport de hârtie, și să vă adunați acasă câte o bibliotecă personală.

Alina PRIMBLAS: – Ce sfat ați oferi tinerilor care doresc să scrie literatură cu impact social?

Ion ANTON: – Sfatul meu este ca, mai întâi, să citească, pentru că trebuie să cunoști ce se scrie și cum se scrie în momentul de față. În literatură nu există păcat mai mare decât acela de a repeta anumite idei, ceea ce noi azi numim pastişare. Există și cazuri de furt, mulți scriitori fiind prinși că în cărțile lor au tradus, de fapt, autori din alte țări. Trebuie să citiți, pentru a nu repeta teme, dar și greșelile înaintașilor. Lectura este prima etapă. Apoi urmează scrierea. Dacă poezia este ca o explozie sentimentală inopinată, fiind o stare de spirit adeseori spontană, proza necesită o perioadă de acumulare, de documentare serioasă și îndelungă meditație.

A înregistrat dialogul Vlad BADRAJAN, profesor de română la filiala „Lumina”, Ciocana, a L.T. „Orizont”

Lumina spiritului

De aproape două mii
de ani ni se predică
să ne iubim, iar
noi ne sfâșiem.

Mihai Eminescu

MAXIME ȘI CUGETĂRI
de Mihai Eminescu

- A sili pe un popor să învețe altă limbă însemnează a-l tâmpi, a-l face intelectual inept, deci și economic și politic inept.
- În orice om - o lume întreagă își face încercare!
- E vis al neființei universul cel himeric.
- Secretul vieții lungi a unui stat este păstrarea ierarhiei meritului.
- Toate sunt mărginite, durerea nu...
- Umanitatea începe în noi odată cu dezinteresul.
- Orice „este” are o rațiune de a fi.
- Nu există oameni mai neînduplecați și mai duri decât cei preocupați întruna de nefericirea lor.
- Copilului nu aur, nu mătase, nu viață bună, ci iubire îi trebuie.

Leo BUTNARU

LEO-
LOGISME

- Un spectru păuniu. Sau păunos? Cum ar fi corect sau doar indicat? Că de frumos e frumos.
- Dumnezeuște de frumos și de dureros e cerul indiferent la ce se întâmplă pe planeta pământ slujită tot mai mult.
- Credea că îl așteaptă chiar pe el, însă ea aștepta timp frumos.
- Nu crede că m-aș plictisi, că aș putea fi morocănos – mie alter ego nu-mi ține de urât, ci îmi ține de frumos.
- De regulă, mulțimea nu ascultă pe cel care vorbește cu folos, ci pe cel care e orator de cuvânt forte ce pare și frumos, dar... ne-miezos.
- Bărbatul nu trebuie să fie frumos, ci înstărit și sănătos. Sau și una și celelalte.
- De fapt foamea de frumos e sete de frumos, și invers, setea de frumos ca foame de frumos.
- Scrierea literaturii nu ar însemna chiar arta de a trăi, ci îndeletnicirea care îi acordă traiului, vieții ceva artă. Și ceva speranță în mai bine, mai frumos, chiar în ceva... fericire.

(Va urma)

LECȚII DE VIAȚĂ

PRIMII PAȘI SPRE
UN INTERNET SIGUR

• Secvență de la activitate

Cum folosim internetul? În cadrul Decadei siguranței și protecției online, am desfășurat împreună cu învățecuşii mei din clasa I-i „B” o activitate interactivă dedicată formării unei conduite responsabile în mediul digital. Copiii au participat la un Atelier de lectură și creație, având ca suport cartea „Un click din colți sau Lupul manipulator” de Solvita Denisa Liepniece, cercetătoare media din Letonia. Prin lectură, discuții ghidate și fișe de lucru, elevii au explorat pe înțelesul lor riscurile întâlnite online și importanța alegerilor prudente. Programul a continuat cu jocul „Culorile”. În funcție de culoarea tricoului purtat, copiii au îndeplinit sarcini menite să le dezvolte atenția, colaborarea și gândirea critică. Au urmat discuții aplicate despre imagini potrivite și imagini nepotrivite, jocul „Da sau Nu - îmi place în mediul online”. Toate acestea i-au ajutat pe copii să distingă situațiile sigure de cele riscante din spațiul virtual. Activi-

tatea s-a încheiat cu vizionarea spectacolului „PicPOK. online@Guguță”. Mesajele educative le-au oferit copiilor exemple clare despre felul în care pot naviga responsabil și protejat pe internet.

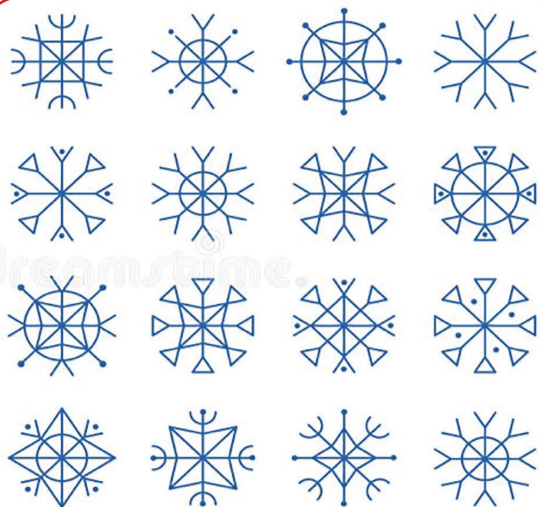
Elevii au demonstrat că au învățat lecția. La sfârșitul activității, Arina ERIZANU a spus: „Dacă văd o imagine care nu-mi place, închid și chem un adult.” M-a bucurat concluzia Anei CECAN: „Internetul e interesant și util, dar trebuie folosit cu grijă”. „Îmi place online-ul doar când e sigur pentru copii. Lupul Manipulator te păcălește, dar tu trebuie să fii atent”, a fost de părere Otilia PANAITE.

Cei mici m-au convins că învață să navigheze cu responsabilitate în spațiul digital. Acum sunt liniștită pentru ei. Bravo, pici-voinici!

Elena ERIZANU-PÂNZARI, învățătoare la Liceul Teoretic „Al. I. Cuza” mun. Chișinău

EȘTI ISTET?

Găsește doi fulgi de zăpadă identici. Trimite răspunsul la redacție și grăbește-te să devii câștigător al concursului nostru!

Glume

- Nicule, ai citit „Iarna pe uliță”?
- Ce vorbești? Eu nu citesc nici vara pe terasă!

* * *

- Câți ani ai, băiețule? Îl întreabă o bătrânică pe Toto.

- Cinci ani.

- Cinci ani și nu ești nici cât umbrela mea de înalt?

- Dar câți ani are umbrela dumneavoastră?

* * *

- Mămico, unde e tata?

- Privește meciul de fotbal la televizor.

- Acum e momentul potrivit să-mi semneze agenda!

Să învățăm un cântec

COLIND

Versuri și muzică: Mihai UNGUREANU

*Sună azi colindul
La al casei prag,
Mai senin e gândul,
Fulgul e mai cald.*

*Vin copii cu droaia,
Cu dulce alai,
Parcă-ar veni ploaia
Din cerescul rai.*

Refren:
*Un colind pentru creștini,
Un colind plin de lumini,
Domnul să vă facă parte
De noroc și sănătate.*

Refren:
*Să păstrăm colindul
Cerul cât va fi,
Lângă el tot neamul
Pururi va trăi.*

VINE IARNA!

Hans Christian ANDERSEN

Legenda OMULUI de ZĂPADĂ

Într-o iarnă friguroasă, cu mult omăt, un copil, jucându-se în zăpadă, a avut ideea năstrușnică să așeze trei bulgări mai mari unul peste celălalt, ca să ridice un fel de turnuleț în grădina din spatele casei sale. În joacă, i-a pus apoi bulgărilor mai mic ochi și gură zâmbitoare din bucăți de cărbune și nas dintr-un morcov. Pe cap i-a așezat o căciulă roșie de lână, iar, în loc de brațe, un rest dintr-o mătură mai veche. Așa a apărut primul om de nea...

Ce minunăție! Când s-a lăsat seara, băiețelul a intrat în casă, lăsând omulețul de zăpadă singur în grădina înghețată.

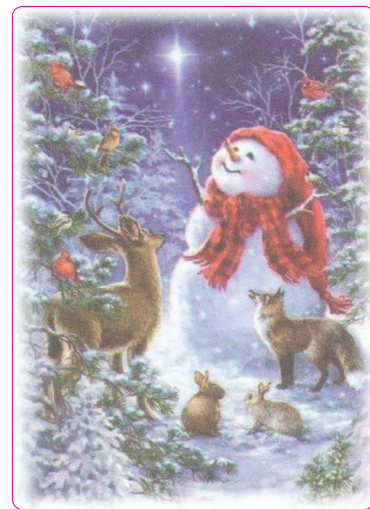
Zâna Iarnă, care colinda lumea în lung și-n lat, a zărit arătarea haioasă din grădină și s-a gândit să-i dea viață. Seara, fulgii au început să cadă din cer, iar din pădurea apropiată, prin gardul rupt de viscol, au început să sosească musafirii nopții. Două căprioare înfometate s-au apucat să scormonească omățul, căutând frunze de varză sau știuleți uitați prin grădina de gospodari. Omul cel alb le-a zărit și a hotărât să le ofere nasul său drept masă.

- Eu nu am nevoie de el, dar pentru voi poate fi o cină gustoasă și prețioasă pe vremea asta rece.

Căprioarele au primit cu bucurie darul. În aceeași vreme, câteva păsărele zgribulite se așezară pe căciula roșie a omului de nea, cerând câteva fire de lână ca să-și mai câptușască cuiburile vechi.

- Cu mare drag! le-a răpus blând omul de zăpadă și a împărțit toată lâna din căciula păsărilor cerului. Acestea i-au mulțumit, recunoscătoare. Cât a fost de lungă noaptea de iarnă, omul darnic a făcut cadouri celor din jur: firele din mătură le-a dat unor iepurași pentru a le încălzi cuclcușul, iar cărbunii au prins bine unor pitici ca să-și aprindă felinarele.

Spre dimineață, trecând înapoi din călătoria sa, Zâna Iarnă l-a observat pe omul nostru stând cu totul despuțat. Pentru bunătatea și generozitatea lui, i-a oferit și ea un dar special: dragostea tuturor copiilor. De atunci, omul de zăpadă este un simbol nelipsit al iernii. Când zăpada acoperă pământul cu un strat pufos, copiii se grăbesc, bucuroși, să ridice moși de zăpadă pe străzi, în grădini, în curțile caselor sau oriunde doresc.

Aniversări Ion ANTON – 75

Poetul, prozatorul și publicistul **Ion ANTON** s-a născut la 3 decembrie 1950 în comuna Ghelăuza, Strășeni. Licențiat în jurnalism și filologie română al facultății de litere a Universității de Stat din Moldova. Membru al Uniunii Scriitorilor din România și al Uniunii Scriitorilor din Moldova. Secretar responsabil și redactor de secție la săptămânalul „Literatura și Arta” (1977-1987). Redactor-șef adjunct (1987-1994) și director al revistei pentru copii și adolescenți „Florile Dalbe” (1994 – până în prezent).

Debut editorial: „Vamă pentru speranță”, versuri (1983), urmată ulterior de alte 34 de cărți de poezie, proză și publicistică, inclusiv șapte romane. O parte importantă din opera sa literară este destinată copiilor și tineretului.

Laureat al Premiului Internațional pentru Leadership în mass-media și realizări de creație „Steaua Calității”, cate-

goria Aur (Paris, 2008); Diploma de Onoare a Consiliului Internațional al Cărții pentru Copii și Tineret – IBBY (2020); Premiul pentru poezie „Grigore Vieru” (Salonul Internațional de Carte, Chișinău, 2016); Premiul Național „Tudor Arghezi” (Târgu-Jiu, 2019); Premiul Festivalului Național de Proză „Liviu Rebreanu” (Bistrița, 2019); Premiul pentru Excelență al Uniunii Scriitorilor din Moldova (2021); Premiul „Ion Creangă” pentru întreaga activitate în domeniul literaturii pentru copii și tineret (Salonul Internațional de Carte, Chișinău, 2024); Cetățean de Onoare al comunei Ghelăuza (2024); Laureat al Premiului Național al R. Moldova (2025).

Decorat cu „Medalia „Meritul civic” și Ordinul de Onoare al Republicii Moldova.

Din cartea „Vesel îndrumar pentru vestiar”, distinsă cu Diploma de Onoare a Consiliului Internațional al Cărții pentru Copii și Tineret (IBBY)

CĂCIULA

– Vreau o cușmă țuguiață,
Ca o glugă înfoiață,
Nici mai mult, nici olecuță,
Drept cât cușma lui Guguță!

– Cușma lui e mare-mare
Și n-o poartă orișicare.
Sub căciula-i brumărie
E-ntreaga Copilărie!

MĂNUȘILE

– Când te duci
la săniuș,
Bagă mâinile-n mănuși...
– Dacă nu mi-i frig,
că-s mare
Și-apoi am și... buzunare!

FULARUL

– Dacă vrei să nu se țină
Scai de tine
Vreo obraznică anghină,
Tare-i bine
Să nu uiți, Dănuț, de mine
Niciodată,
Mai ales când iarna gerul
Și-l arată...
– Cum să uit, când pe afară
Viscolește,
Când și tusea iar de tine-mi
Amintește!

ȘUBA

– Astă-iarnă, pe ninsoare,
Am plecat la vânătoare.
Merg cu arcul pe furiș,
Când colo, dintr-un tufiș,
Iese-un pui de urs: „Mor-mor!”
Trag cu arcul și-l dobor!...
– Iar îndrugă verzi și uscate,
Iarna urșii dorm, măi frate!
– Nu mă crezi? Vezi șuba mea?
E din blana lui, sadea!
– Zău că ești tu fală-goală:
Șuba-i... artificială!

COJOCUL

– Sunt prieten bun cu gerul,
Nu mă tem nici de zăpadă.
Dacă primăvara vine,
Gata! – nu mai ies în stradă.
Căci mi-i frică de căldură
Și îmi caut iar vreun loc
În dulapul cel de haine...
Știi cum mă numesc?...
– C o j o c!

PULOVERUL

– Sunt flanelă tricotată,
Frig nu-mi este niciodată.
– Da, așa-i, zice Ion,
Doar te port... pe sub palton!

CIZMELE

– Fie și noroi,
Fie și zăpadă,
Nu ne temem noi
Să ieșim în stradă,
Căci suntem de piele
Sau de cauciuc...
– Dar sunteți prea grele,
Obosesc când fug.
De-ar veni mai iute
Vara ca-n povești...
– De-ar veni, căci, uite,
Nu ne îngrijești
Și așa murdare
Ne arunci în pod...
– Fiți și voi atente,
Nu călcați prin glod!

Desene de Maxim Cerevcov

Referințe

Or, am constatat și eu (în urma lecturii romanului FOKA, n. r.) un ade-văr mai puțin conștientizat și prețuit de mințile revoltate: românii basarabeni au supraviețuit nu atât datorită mucenicilor care au fost deportați, pe nedrept, acolo, în Siberia, ci grație celor care au înfruntat cu demnitate și răbdare de sfinți Siberia adusă de Stalin aici, în Basarabia.

Paul GOMA (Paris)

Ca în întreaga proză rurală, Ghelăuza este un univers în sine, iar ghelăuzeanul nu e un țăran (răzeș), ci un specimen. Dincolo de Ghelăuza epică propriu-zisă, dăm de o Ghelăuză etică, imperturbabilă în principiile morale pe care le respectă cu sfințenie.

Mihai CIMPOI

Versul său este exprimat în diverse ritmuri: e colorat, muzical, e bărbătesc și duios, înțelept și naiv, zburdalnic și plin de larghețe cum este sufletul.

Gheorghe VODĂ

Concepute în jurul unor repere ale istoriei și culturii românești din spațiul din stânga Prutului, *Rondelurile cetăților pentru suflet și trup* se constituie ca o mărturie a aderenței la acțiunea de recuperare a valorilor spirituale românești, care au fost ținute la index timp de jumătate de secol.

Ana BANTOȘ

De obicei, oamenii de artă țin de anumite mișcări, curente, grupări, generații – parcă s-ar teme să activeze fiecare în parte, să se ia de piept cu realitatea care, în majoritatea cazurilor, este „cea crudă și nedreaptă”, dacă ar fi să trecem spusa lui Eminescu dintr-un domeniu în altul. Dar sunt prozatori, poeți care activează singuri, fără a intra într-un grup sau altul. Unul dintre aceștia este poetul Ion Anton. Și îi reușește.

Victor TELEUCĂ

Ion Anton, după credința mea, e fixat într-o tinerețe eternă. El lucrează pentru înmiresmarea destinului, cum spune într-un loc. Iată două versuri, pe care le decupez, cred eu, definindu-l cu exactitate pe poet: „Unicul regret este târziul,/deși fiecare răsărit/ își are ora exactă”.

Adrian Dinu RACHIERU (Timișoara)

Prin contradictoriu, poetul va împrumuta valențe lirice nu numai cifrelor matematice, ci și câmpului electromagnetic al fizicii (vezi poemele „Cifra apei”, „Matematică sentimentală” și „Fizica pentru îndrăgostiți”), apropiindu-se astfel de poezia „științelor exacte” care a făcut epocă prin Nichita Stănescu.

Alina NOUR (Paris)

Nouă azi ne-a răsărit

(colind)

Nouă azi ne-a răsărit

Domnul Iisus Hristos,
Mesia cel mult doritDomnul Iisus Hristos,
Din Fecioară s-a născutDomnul Iisus Hristos,
Și cu lapte s-a crescut

Domnul Iisus Hristos.

Cu scutece s-a năfășat

Domnul Iisus Hristos,

Și în brațe s-a purtat

Domnul Iisus Hristos,

Cum e robul s-a smerit

Domnul Iisus Hristos,

Și pe noi ne-a mântuit

Domnul Iisus Hristos.

Sărbători creștine

30 noiembrie/ 13 decembrie – Sf. Apostol Andrei
cel Întâi Chemat

6/19 decembrie – Sfântul Ierarh Nicolae

25 decembrie/7 ianuarie – Nașterea Domnului nostru

Iisus Hristos - Crăciunul

AMBASADORI ai frumosului și speranței

Cu inimile pline de emoție și lumină, 20 de elevi de la Liceul Teoretic „Mihai Eminescu”, mun. Ungheni, au pornit la Concursul Regional cu participare internațională „Tainele Învierii – între Artă și Credință”, ediția I-i. Mare le-a fost bucuria când talentul, sensibilitatea și trăirea lor interioară au fost răsplătite cu premii binemeritate.

Sub egida domnului director, Petru Langa, activitatea s-a desfășurat într-o atmosferă de înălțare sufletească și bucurie colectivă. Coordonatoarele proiectului, doamna Veronica Rotari, director adjunct pentru educație, și doamna Daniela Râmbu, învățătoare – au însoțit și au îndrumat elevii cu dragoste și dăruire, transformând această experiență într-o adevărată lecție de viață, credință și frumos.

Micii pelerini în locașul sfânt

Vă întrebați: ce premii au luat elevii? O călătorie de neuitat, în zilele vacanței de toamnă, când au avut prilejul să descopere frumusețea și liniștea unor locuri pline de spiritualitate și tradiție din raionul Călărași. Au făcut un popas la Casa Olarului Vasile Gonciar din Hoginești, au vizitat Mănăstirea Hârbovăț și Mănăstirea Frumoasa, cu muzeul ei de suflet. Traseul s-a încheiat la Mănăstirea Răciula, unde au fost ospătați cu bucate mănăstirești și au primit, din partea Episcopiei de Ungheni și Nisporeni, câte o carte de lectură duhovnicească, spre îmbogățirea sufletului și a minții.

Sursa: Episcopia de Ungheni și Nisporeni

Fila creștină
pentru copii și adolescențiLasați copilașii să vină la mine
Marcu (10,14)

VESTEA BUNĂ

Nr. 10 (121)

Coordonator de pagină: Eudochia VERDEȘ

„După cum ne purtăm noi cu aproapele, așa se va purta Dumnezeu cu noi.” (Sfântul Ioan Gură de Aur)

NAȘTEREA LUI HRISTOS – SĂRBĂTOAREA MÂNTUIRII NOASTRE

Din Sfânta Evanghelie și din cărțile scrise de sfinți și oameni înțelepți aflăm că tare demult, pe când în vechia țară Iudeea domnea cumplitul împărat Irod, iar asupra întregii lumi și-a impus stăpânirea Imperiul Roman, într-un mic orașel iudeu, Betleem, S-a născut din Fecioara Maria Domnul Dumnezeu și Mântuitorul nostru Iisus Hristos.

Acest mare eveniment a avut loc, cu mai bine de două mii de ani în urmă, pe pământurile Palestinei. Astăzi noi numim Palestina Țara Sfântă, pentru că acest pământ este sfințit prin viața Lui Iisus Hristos. Ea se întinde de-a lungul litoralului Mării Mediterane și în acele vremuri era provincie romană. Împăratul roman Octavian Augustus a poruncit să se facă recensământul populației aflate sub stăpânirea lui. Așa că fiecare locuitor al Palestinei trebuia să plece la locul de unde-și trăgea neamul pentru a se înscrie.

Fecioara Maria împreună cu logodnicul său Iosif au purces și ei într-o lungă călătorie spre Betleem, de unde ambii erau de baștină. Ajunși în orașel, nici o gazdă nu mai avea locuri libere. N-au găsit decât o peșteră, unde, la miezul nopții, s-a născut Fiul lui Dumnezeu, Pruncul Hristos. Sfânta Fecioară L-a înfășurat în scutece și L-a așezat în iesle pe paie ca într-un leagăn. Măgarușul și vițelul, aflați în peșteră, încălzeau Pruncul cu respirația lor.

Orașul dormea. Și numai în câmp, încălzindu-se la foc, păstorii își păzeau turmele. Deodată, o lumină orbitoare trezește păstorii din amănire și un Înger coboară în mijlocul lor. „Nu vă temeți, vă vestesc o mare bucurie: în orașul lui David s-a născut Mântuitorul lumii. Mergeți în peșteră și veți vedea Pruncul, culcat în iesle”. De îndată cerurile s-au deschis și au coborât o mulțime de îngeri minunați. „Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bunăvoire!”. Așa îl slăveau îngerii pe Dumnezeu și se bucurau că L-a trimis pe pământ pe Fiul Său, ca să-i învețe pe toți oamenii să iubească și să-i ia, apoi, în Împărăția Sa.

Între timp, de orașul Ierusalim se apropiau trei magi, sosiți din Orientul îndepărtat. Aceștia erau niște oameni învățați, care cercetau aștrii cerești. Ei au observat o stea neobișnuită dinspre Răsărit, care era mult mai mare și mai

luminoasă decât celelalte și au înțeles că se vestește că s-a născut Marele Împărat, Care va cuceri întreaga lume. Magii au decis să I se închine și să-I aducă daruri. Steaua i-a călăuzit și s-a oprit exact asupra locului, unde se afla Pruncul Hristos.

Magii au intrat în peșteră, au căzut în genunchi, I s-au închinat până la pământ și I-au lăsat darurile: aur, smirnă și tămâie. Aurul, un metal prețios, este simbolul puterii și al stăpânirii. Smirna este un ulei înmiresmat foarte scump cu care se ungeau morții. Tămâia este o smolă aromatizată, extrasă din anumite specii de copaci. În semn de evlavie deosebită înaintea lui Dumnezeu, tămâia se aprindea la slujbele divine. Astfel, magii, prin darurile lor, au arătat că Pruncul născut este și Rege Atotputernic (de aceea I-au adus aur), și Dumnezeu (pentru aceasta I-au adus tămâie), și Om muritor (Care va muri și va fi uns cu smirnă).

Darurile magilor s-au păstrat până în prezent. Aurul – 28 de plăci de mărime și forme diferite, ornamentate original și iscusit; smirna și tămâia – 70 de boabe de mărimea măslinelor, se păstrează cu multă pietate la Mănăstirea Sf. Petru de pe muntele Athos. Aceste daruri răspândesc o mireasmă deosebit de plăcută până azi.

Sursă: Ortodoxia pentru copii

FIRUL POVEȘTII

Petre CRĂCIUN

FATA CEA FRUMOASĂ și fântâna cu apă tulbure

În urmă cu mult amar de vreme, trăia o fată așa de frumoasă, încât bunii ei părinți nu se mai saturau privind-o, iar străinii își făceau dinadins drum prin locurile acelea pentru a se bucura de înfățișarea ei. Când era de zece ani, se opreau păsările cântătoare din trilul lor ca să o vadă, la doisprezece ani până și florile se întorceau după ea, iar când împlini cincisprezece, soarele și luna de pe cer zăboveau deasupra casei dumisale, nădăduind să-i vadă chipul la fereastră.

Peste încă doi ani, fata cea frumoasă era numai bună de măritat. Veneau flăcăi din toate colțurile lumii, chipeși și viteji cum nu se mai aflau alții pe pământ, pentru a o cere de soție, dar fie că erau oameni simpli, fie că feciori de împărați, ea îi îndepărta cu aceleași cuvinte:

– Mulțumesc ție, flăcău frumos și viteaz, pentru cinstea pe care mi-o faci, dar nu a venit încă vremea măritişului meu.

Rând pe rând, pețitorii plecau pe la casele lor, mâhniți și copleșiți de un dor nespus pentru minunata fecioară.

Săptămână după săptămână și lună după lună, timpul zbură și mai rămăseseră câteva zile până când fata avea să împlinească optsprezece ani. Cu trecerea vremii, devenea tot mai abătută și mai străvezie.

– Copila mea, o întrebă iubitoarea sa mamă, cum pot să-ți fiu de trebuință? Spune-mi, rogu-te, ce gând te frământă?

– Buna mea mamă, nici eu nu pot găsi un răspuns lămurit, oricât aș încerca. Ceea ce știu este că, de fiecare dată când ne calcă pragul câte un pețitor, aud o voce necunoscută zicându-mi: „Mai așteaptă, nu te grăbi..., timpul tău încă nu a sosit”. Ascult vocea aceea străină și nu găsesc niciodată putere pentru a-i încălca îndemnul. Așa se face că am îndepărtat toți pețitorii, cu toate că printre ei se afla și un fecior de împărat de dorul căruia mă usuc.

Auzind cuvintele, femeia se îndureră, o mângâie și îi zise:

– Să faci bine, frumoasa mea copilă, și să pleci mâine, cum s-o lumina de ziuă, pe firul apei în sus, cale de trei sate. Într-un luminiș, la marginea apei, își are coliba o femeie, căreia i se spune Mama cea Bătrână. Din pricina anilor, oamenii spun că ar fi cu numai două zile mai tânără decât pământul. Mergi cu nădejde la ea și povestește-i de-a fir a păr tot ce simți. Poate se va milostivi și te va ajuta să-ți regăsești liniștea.

În noaptea ce urmă, fata se culcă cu inima ușoară. Cum se crăpă de ziuă, apucă pe firul apei în sus și merse cale lungă, până ce văzu în depărtare căsuța bătrânei.

– Bine te-am găsit sănătoasă, mătușico, zise fata.

– Bună să-ți fie inima, dar ce vânt te-a adus încoace?

– Vânt rău, mătușo. Iacă, de la o vreme aud o voce necunoscută ce îmi poruncește să-mi alung toți pețitorii. Ce poate să fie? Nu cumva vreun duh necurat și-a făcut sălaș în sufletul meu?

– Mută-ți gândul de la așa ceva, pentru că nu te-a instăpânit niciun duh necurat! Ascultă mai bine o poveste pe care am auzit-o demult, demult, când încă nu eram atât de bătrână.

Cică, în vremurile îndepărtate, oamenii de pe aceste meleaguri aveau o fântână cu apă așa de bună și de rece, încât veneau și străinii ca să guste câte o gură, măcar și numai în zilele de sărbătoare.

Pasămite, apa avea o virtute ascunsă, așa încât toți sătenii erau veseli, sănătoși și plini de vigoare. Într-una din zile, toate acestea au dispărut ca prin farmec. Venind ca de fiecare dată să curețe fântâna, îngrijitorul a găsit-o cu apă tulburată. Multe au fă-

– Eu? Vai, mătușico, de-ai ști cât de fericită sunt! Prin urmare, vocea pe care o auzeam...

– Era a duhului fântânii. Mergi acasă și trimite după pețitori. Oglin-diți-vă chipurile, iar atunci când apa se va limpezi, să fii încredințată că ai găsit flăcăul cel mai potrivit pentru tine.

– Mulțumesc pentru taina pe care mi-ai dezvăluit-o, spuse fata, apoi o îmbrățișă pe bătrână și plecă degrabă spre casă.

– Slavă Domnului, se bucură mama copilei. De acum, tragem nădejde că nu va mai trece mult și te vei îndrepta spre altar.

– Cât aș vrea ca cel ales să fie feciorul de împărat de dorul căruia mi-am pierdut liniștea! Își împărtăși fata dorința.

La căderea serii, femeia spuse omului său:

– Bărbate, să faci bine și mâine să pleci neîntârziat pentru a duce veste pețitorilor. În ziua în care copila

Erau așa de chipeși și de vioși, încât cu mare greutate ai fi dat pe vreunul la o parte. Fata cea frumoasă îi întâmpină, vorbindu-le cu glasul ei îngeresc:

– Dragii mei voinici, o minte ome-nească ar sta mult în cumpănă până să aleagă pe unul dintre voi, pentru că, după cum văd, sunteți cu toții chipeși și destoinici. Să lăsăm fântâna să aleagă în locul meu! Sunt încredințată că ea va face alegerea cea mai nimerită.

În timp ce vorbea, fata îl căuta din priviri pe frumosul și plăcutul fecior de împărat, dar în zadar... Parcă intrase în pământ.

Cu inima îndoită, îl luă cu sine pe cel dintâi flăcău și merse împreună la fântână. Când și-a ogindit chipul, apa s-a limpezit dintr-odată. „Acesta să fie viitorul meu soț?”, se întreabă cu îngrijorare fata. Apoi se uită în dreptul băiatului și văzu că acolo apa era tot așa de tulbure, încurajată de ceea ce descoperise, merse la fântână cu

cel de-al doilea fecior și lucrurile se petrecură ca și prima dată. La fel s-a nimerit și când a mers cu cel de-al treilea, cu cel de-al patrulea și cu cel de-al patruzeci și patrulea. De fiecare dată, fântâna se limpezea în dreptul fetei și rămânea tulbure în partea cealaltă. Ba încă se întâmpla uneori – când flăcăul era mai urâtel – ca apa să se tulbure și mai strașnic.

Uite așa timpul trecu și tinerii se perindară cu toții prin fața fetei.

Târziu, când nimeni nu se mai aștepta, iată că sosi și chipeșul fecior de împărat, cu hainele rupte și calul spumegând. Pasămite, îi ieșise înainte o bandă de tâlhari de care scăpase numai datorită puterii brațului și agerimii minții.

Tare mult se bucură fata cea frumoasă când îl văzu. Îi ieși în întâmpinare și, luându-l de mână, îl duse și pe el înaintea fântânii. Ce să vezi? Cât ai clipi, apa se limpezi în amândouă părțile, lăsând să se vadă chipurile celor mai fericiți oameni din lume. Abia apucă să își îmbrățișeze alesul când, din afundurile fântânii, se auzi pentru ultima dată glasul pe care fata îl cunoștea așa de bine:

– De mult amar de vreme aștept clipa asta, dar nu-mi pare rău. Sunteți mai frumoși decât soarele și mai buni decât pâinea scoasă din cuptor. Poate numai apa mea să mai fie așa de bună. Fiți primii care:

Beți din apa rece ca gheața

Și fiți binecuvântați toată viața!

Au gustat grabnic din apă și au văzut că, într-adevăr, era cel mai minunat lucru din lume. Apoi s-au grăbit să înceapă pregătirile de nuntă.

Și uite așa, fata cea frumoasă deveni soția chipeșului fecior de împărat, iar fântâna cu apă dulce și limpede își revărsă de atunci toate virtuțile asupra oamenilor care își aduseră aminte, după atâta vreme, să prețuiască binefacerile veseliei și ale fericirii.

Ilustrație de Anca SMĂRÂNDACHE

cut oamenii pentru a o limpezi, dar toate au fost zadarnice. De atunci, nimeni nu a mai gustat din apa ei, iar veselia s-a dus pe pustii. Puțini au cunoscut taina. Iată-o: îngrijitorul fântânii avea o fată frumoasă cum nu se afla alta în toată împărăția. Cât era ziua de mare, ea își oglindea chipul încântător în apa cristalină. Azi așa, mâine așa, fântâna, care nu era, vezi bine, ca toate celelalte, ci avea suflet precum ființele ome-nești, a prins drag de fată. Pe negândite, omul a hotărât să-și dea copila după un holtei bătrân, rău la suflet și urât ca Necuratul, însă bogat în vite și pământuri. În ziua în care s-a făcut nunta nefericitei fete, fântâna s-a tulburat și, de atunci, așa a rămas până astăzi. Legământul ei este să nu se limpezească decât atunci când o altă tânără, la fel de frumoasă ca cea dintâi, și un flăcău pe potrivă își vor oglin-di în apa ei chipurile îndrăgostite. Ani nenumărați au trecut și iată că abia acum s-a născut fata aceea. Tu ești, draga mamei.

noastră va împlini optsprezece ani, flăcăii care au vreo nădejde cât de mică, să vină la fântâna cu apă tulbure.

Nici nu cântaseră toți cocoșii, când omul nostru plecă de acasă. Merse către apus, apoi către răsărit, dar nu uită să treacă nici pe la pețitorii care locuiau spre miazăzi și miazănoapte. În chip deosebit se ostensi să ajungă la împărăția aceluia fecior de crai care plăcuse așa de mult fetei.

– Mare bucurie ne face această veste, spuseră împăratul și împărăteasa. Nici nu mai trăgeam nădejde să-l vedem vreodată tămăduit pe feciorul nostru, care stă toată ziua în casă, abătut și fără dorință de vorbă.

Mulțumit de treaba făcută, omul se întoarse la casa lui. Timpul făcu ce făcu și zbură mai repede, așa încât veni și ziua aleasă. Cei trei se gătiră în straie de sărbătoare și plecară spre locul cu pricina.

– Bine ați sosit, i-au întâmpinat flăcăii ce veniseră până în ziua sau chiar cu o seară înainte.

Nr. 10 (151)

ÎnVaȚă

Să Fii MARE

ediție pentru
adolescenți

Coordonator de pagină: Octombrina ONOFREI

Pretext pentru meditație

CUM SĂ SCHIMBI LUMEA ȘI SĂ CREȘTI ODATĂ CU EA

Adolescența e perioada în care începi să vezi lumea dincolo de tine. Înțelegi că problemele din jurul tău - de la poluare la nedreptăți sociale - nu sunt doar „treaba altora”. Și aici intervine ceva magic: pasiunea socială.

Este acea energie care te face să vrei să ajuți, să creezi ceva mai bun, chiar dacă ești doar la început.

Implicarea în comunitate sau într-o cauză care te pasionează nu înseamnă doar să „faci voluntariat” pentru că trebuie. Înseamnă să descoperi că ceea ce faci contează. Poate organizezi o campanie de reciclare, ajuți colegii mai mici la școală sau susții drepturile celor care nu au voce. Oricare ar fi forma, efectul este același: înveți să fii responsabil, empatic și creativ.

Pasiunea socială te învață și ceva foarte important: conlucarea. Nu toate ideile vor fi acceptate, nu toți oamenii vor gândi ca tine, dar tocmai aici înveți să comunici, să asculți și să găsești soluții împreună. Aceste lecții sunt cele care te fac cu adevărat „mare”, nu doar la vârsta ta, ci ca om.

Și care e cel mai frumos lucru? Chiar și acțiunile mici pot avea un impact uriaș. O vorbă bună, un gest de ajutor, un proiect mic de comunitate pot schimba atitudini

și pot inspira alți oameni să facă la fel. În același timp, tu înveți cine ești, ce calități ai și cum poți să contribui la o lume mai bună.

A fi pasionat social nu înseamnă să salvezi întreaga lume, ci să începi de la ce poți tu, aici și acum. În fiecare pas pe care îl faci pentru ceilalți, devii mai responsabil, mai curajos și mai împlinit.

Așa că întreabă-te: ce problemă din jurul meu mă inspiră să acționez? Răspunsul tău poate fi începutul unei aventuri care nu doar schimbă lumea, ci te schimbă pe tine.

STRICT CONFIDENȚIAL

ÎNTRE IUBIRE ȘI DEZAMĂGIRE

„Iubirea e ca un monodeism:
voluntar la început, patologic pe urmă”.

Camil Petrescu

În fiecare dintre noi, la un moment dat, se naște dorința de a avea pe cineva alături; acel suflet care să dea o nuanță vieții tale. Și nu doar fizic. Vrei să știi că ai o persoană pe care o iubești, care te iubeste... Mulți adolescenți își creează profiluri pe site-uri

de socializare anume cu scopul acesta. Cineva reușește să găsească persoana dragă... cineva mai greu, sau... renunță, până la urmă.

Când ne îndrăgostim, suntem cei mai fericiți. Ne simțim cu totul altfel. Și viața ia o nouă întorsătură. Diminețile sunt mai senine, zilele, mai frumoase... mult mai frumoase. Trecem cu indiferență peste absolut toate problemele, știind că cineva ne poartă în suflet. Devenim mai buni și mai înțelegători. Dăruim mai multă dragoste celor din jur.

Ieși la rendez-vous. Vrei să ai un alt comportament uneori, total diferit... doar ca să îi plăci ei/lui. Apoi te

obișnuiești cu noul tău fel de a fi, te obișnuiești cu felul ei/lui de a fi, cu surâsul și vocea ei/lui. Și, treptat, conștientizezi că ai nevoie zilnic de prezența ei/lui în viața ta. Vei deveni altfel. Îți vei face planurile de viitor în funcție de preferințele ei/lui.

Într-o zi, pe neașteptate, el/ea îți declară că drumurile voastre au devenit paralele. Atunci, în numele dragostei, o/îl lași să plece, pentru că... iubești și vrei să o/îl vezi fericit(ă)... chiar dacă nu cu tine. Deoarece pentru tine contează fericirea ei/lui, nu a ta. Pentru că vrei să o/îl vezi fericit(ă)... și atât.

Marius GORBATENCO,
elev în clasa a IX-a
la Gimnaziul „Ion Creangă”
st. Ermoclia,
r-nul Ștefan-Vodă

CARDUL JUNIOR – prietenul tău financiar

Trăim într-o lume în care totul devine din ce în ce mai digital, iar modul în care avem grijă de bani nu face excepție. Chiar dacă sunteți încă fără prea multă experiență, puteți învăța pas cu pas cum să vă gestionați banii și să luați decizii chibzuite. De aceea vreau să vă vorbesc despre un instrument modern, gândit special pentru voi: cardul bancar pentru copii.

Cunoscut și sub numele de **card junior**, acesta este un card bancar creat special pentru copii și adolescenți. El vă permite să păstrați, să primiți și să folosiți bani, totul sub supravegherea părinților. Cardul funcționează ca o **pușculiță digitală**, conectată la un cont bancar, unde banii sunt în siguranță și pot fi urmăriți ușor.

Lucruri interesante pe care le poți face cu cardul junior

- **Îți ține banii în siguranță** – nu mai trebuie să-ți faci griji că bancnotele se pierd sau se rup. Banii tăi sunt protejați într-un cont, ca într-un seif digital.

- **Vezi imediat câți bani mai ai** – verificând soldul, înveți să-ți planifici mai bine cheltuielile și să nu rămâi fără bani atunci când ai nevoie.

- **Te ajută să economisești bani pentru dorințele tale** – fie că vrei un joc nou, o carte sau o excursie, cardul te ajută să economisești treptat.

- **Părinții sunt alături de tine** – ei pot urmări tranzacțiile și stabili limite, astfel încât să înveți pas cu pas cum să folosești corect banii.

- **Te învață să fii responsabil** – descoperi cât cheltuiești, cât economisești și cum să-ți organizezi bugetul. Este primul tău pas spre educația financiară.

Pe cardul tău junior poți adăuga bani din mai multe surse: de la **părinți**, pentru cumpărături sau economii; de la **bunici**, ca mic cadou sau pentru zile speciale; și din **proprile economii**, dacă primești bani pentru mici activități sau pui deoparte ce primești.

Cu banii de pe card poți face multe lucruri utile și interesante: poți cumpăra lucruri mici de care ai nevoie sau ți le dorești, poți economisi pentru obiecte mari sau activități speciale și poți învăța să planifici cum îi folosești. Astfel, înveți să fii responsabil și să ai grijă de banii tăi chiar de pe acum. De exemplu, dacă vrei un joc sau o carte mai scumpă, poți economisi bani treptat până aduni suma necesară. În felul acesta înveți să gândești înainte de a cheltui, să stabilești obiective și să-ți organizezi banii în mod responsabil – exact ca un adult care planifică bugetul.

Ca să te folosești de cardul junior în siguranță, trebuie să ții cont de câteva reguli importante: codul PIN este secret și nu trebuie spus nimănui, iar dacă ți-a fost furat cardul, poate fi blocat imediat, astfel încât nimeni altcineva să nu aibă acces la banii tăi.

În cele din urmă, sper că am fost explicită: cardul junior nu este doar un instrument modern de plată, ci și un pas în educația financiară, care ne ajută să învățăm cum să folosim banii cu înțelepciune.

**Olga ENACHI, profesoară de discipline economice,
grad didactic superior, CNC al ASEM**

mun. Chișinău

DESCOPERIM VALORI ȘI TRADIȚII

• Trei generații, o singură poveste

În perioada septembrie-octombrie, elevii din clasa a III-a „C” de la Școala Primară „Pas cu Pas” au desfășurat Proiectul tematic „Moldova”, în cadrul căruia au discutat despre tradițiile și simbolurile naționale, despre personalitățile marcante și localitățile țării. Fiecare elev a ales să prezinte localitatea bunicilor sau a părinților, realizând un mini-proiect individual sau împreună cu familia. Astfel, au descoperit sate și orașe precum Gura Galbenei, Delacău, Vărzărești Noi, Chetriș, Izbiște, Opaci, Sofia, Larga, Bălți, Basarabeasca ș.a.

Zi de zi, copiii au avut parte de activități de promovare a valorilor autentice, fiind ghidați

cu dragoste și dăruire de învățătoarea lor, dna Maria Cerneleanu. Iar, în final, s-au întrunit la o șezătoare, la care au participat reprezentanți a trei generații. Alături de copii s-au aflat părinți și bunici. Oaspeții, împreună cu elevii și învățătoarea, au cântat, au povestit și au împărtășit amintiri din copilărie, consolidând legătura copiilor cu țara, limba și valorile naționale. Această călătorie fascinantă în cultura și tradițiile neamului va rămâne mereu în memoria elevilor.

Maria CERNELEANU, învățătoare
la Școala Primară „Pas cu Pas”
mun. Chișinău

Festival folcloric

„Pleacă feciorii la armată”

Multe sunt obiceiurile și tradițiile ce încununează folclorul nostru. Frumoase, pitorești, încărcate cu sens profund și omenie. Știați că printre ele se înscriu și obiceiurile de a petrece și a întâlni tinerii care își îndeplinesc serviciul militar? Un loc aparte în folclor îl au cătania (serviciul militar), chemarea la concentrare, la acțiuni militare de apărare a neamului și patriei.

Anume aceste crâmpoe din istorie, interpretate artistic, au fost scoase în scenă în cadrul Festivalului cântecului de cătanie „Pleacă feciorii la armată”. Un Festival cu o tematică inedită, aflat deja la ediția a patra, a avut loc recent în satul Ratuș, raionul Criuleni. Au ieșit în evidență mai multe obiceiuri – de la petrecerea la armată, însoțită de legatul cu prosoape, eșarfe, panglici, luarea de rămas bun, înmânarea unui pumn de țărână, săditul unui copac, transmiterea unei băsmăluțe brodate cu cocori... până la cititul unei scrisori.

• Ansamblul de fluierași „Lăstăreii”

Printre colectivele participante s-au aflat și două ansambluri folclorice de copii care au evoluat cu succes alături de grupurile de maturi: „Lăstăreii” de la Corjova, Criuleni, condus de dl Petru Pănuță și „Pe-un picior de plai” din Pașcani, Hâncești, condus de dna Ecaterina Ursu.

Festivalul le-a adus momente frumoase „Lăstăreilor”, care au cântat bărbătește cunoscutele melodii „Pleacă feciorii

la armată” și „Cu căciulile pe frunte”. După care au scos fluierale și au interpretat „Basarabie frumoasă”, „Măi stejar”, „Hora Unirii”, fiind aplaudați de întreaga sală. Au cucerit publicul și talentații dansatori de la Pașcani. Copiii au fost plăcut surprinși când din partea juriului le-au fost înmânate Diploma și trofeul festivalului. Ambele grupuri s-au învrednicit și de câte un premiu special.

Eudochia VERDEȘ

Calendar popular

Decembrie – Undrea, Ningău

Decembrie (*undrea* sau *ningău*) este una din cele mai bogate luni ale anului în sărbători creștinești, cântec și voie bună.

Sfântul Andrei (30 noiembrie/13 decembrie) pune începutul sărbătorilor de iarnă. *Andreiul* vine cu o serie de practici tradiționale, unele ajunse de la daci, cum ar fi: frecatul ușilor și a ferestrelor cu usturoi (pentru a nu pătrunde spiritele rele), punerea grâului la încolțit (care să prevestească recolta anului viitor), ritualuri făcute de fetele tinere pentru a-și visa ursitul.

În popor se crede că iarna începe cu adevărat de *Sfântul Nicolae* (6/19 decembrie) cunoscut și ca Moș Nicolae. În această zi, el își scutură barba sură și începe să ningă. Iar dacă nu ninge, înseamnă că Moșul a întinerit.

În noaptea de 5 spre 6 decembrie sau 18 spre 19 decembrie, copiii știu că trebuie să-și lustruiească încălțăminte, deoarece Moș Nicolae va veni să le aducă daruri. Copiii mai neastâmpărați primesc lângă dar și o nuielușă, în semn că trebuie să asculte de părinți și bunicii lor.

În ziua de Sf. Nicolae, oamenii aduc în casă crenguțe de pomi fructiferi pe care le păstrează în apă, lângă icoane, ca să înflorească de Anul Nou. Iar dacă aceste crenguțe vor înflori până anul se sfârșește, anul care vine va fi unul foarte roditor și plin de satisfacții.

De ce bradul este veșnic verde

(legendă)

Când Fecioara Maria l-a născut pe Iisus, împărat peste acele meleaguri era crudul Irod. Auzind el că acesta era Fiul lui Dumnezeu și că Părintele lui din ceruri l-a înzestrat cu puterea de a face minuni, s-a mâhnit peste măsură. În suflet îi încolțise teama că Iisus putea deveni mare împărat, iar Irod putea pierde tronul. Așa că Irod a dat poruncă străjerilor să caute pruncul și să-l ucidă.

Maria, maica lui Iisus, auzind că pe prunc îl paște o mare primejdie, l-a înfășat în scutece de mătase, l-a luat în brațe și a pornit să fugă în altă țară. Dar ostașii lui Irod, aflând încotro pornit-a Maica Domnului, s-au luat în urma ei ca s-o prindă.

Maria fugea cu sufletul la gură și cu pruncul în brațe. S-a cutremurat Sfânta Maică a lui Iisus. Unde să se ascundă? Cum să se salveze? Cum să-și scape pruncul de primejdie? Nu departe se afla un plop. Ajungând la el, a vrut să se ascundă sub coroană, dar frunzele plopului, fiind rare, n-au fost în stare s-o ascundă văzului celor ce-o urmăreau. Atunci Maica Domnului a văzut un alt copac și a alergat înspre el. Copacul, fiind un brad falnic, avea cetina deasă și urmăritorii, trecând pe alături, n-au descoperit ceea ce căutau.

Când Sfânta Maică și-a dat seama că primejdia trecuse, a ieșit din ascunziș și a binecuvântat bradul că o salvasse, iar pe plop l-a blestemat. Și a zis Fecioara Maria:

„Să fii, bradule, verde și vara, și iarna, frunza nicicând să nu-ți pice. Iar tu, plopule, să te legeni și atunci când n-o să sufle vântul, frunzele să-ți tremure întruna și să nu cunoască odihna”.

De atunci bradul e mereu verde și frunzele nu-i pică, iar frunzele plopului, copac ce nu face umbră, tremură chiar și când nu suflă nici o boare de vânt.

(Înregistrată în s. Stănești, r-nul Hliboca, reg. Cernăuți)

CITIUS, ALTIUS, FORTIUS!

Ediție de sport

Nr. 9 (131)

Coordonator de pagină:
Renata CUPCEA

Pasiuni sportive

#BeActive Village la Nimoreni

Satul Nimoreni din raionul Ialoveni a fost gazda unui eveniment plin de energie și entuziasm - #BeActive Village, organizat în cadrul Săptămânii Europene a Sportului, o inițiativă ce promovează mișcarea și un stil de viață activ în comunitățile locale.

Sursa: moldpres.md

De la primele ore ale dimineții, curtea școlii și zonele adiacente s-au transformat într-un teren uriaș de joacă și competiție, unde sportul a unit generații și sate întregi. Peste 200 de copii au participat la activitățile sportive, fiind susținuți de profesori, părinți, voluntari și numeroși spectatori. Atmosfera a fost caldă, dinamică și plină de emoții pozitive. Participanții s-au întrecut în 13 probe sportive variate – de la volei, fotbal, tenis de masă și șah, până la alergare viteză, ștafetă cu obiecte, trasee aplicative, tragerea otgonului, ridicarea greutăților, armwrestling, jocuri de echilibru, curse cu saci și întreceri cu obstacole în perechi. Fiecare probă a testat nu doar forța fizică, ci și spiritul de echipă, coordonarea și fair-play-ul.

Evenimentul a avut și o importantă componentă intercomunitară, reunind echipe din satele Costești, Răzeni, Horești, Bardar și Ruseștii Noi, precum și din orașul Ialoveni. Participarea extinsă a demonstrat deschiderea și colaborarea dintre localități, toate unite de dorința de a promova sportul și un mod de viață sănătos. Mai mult decât o competiție, #BeActive Village a fost o sărbătoare a mișcării și a prieteniei, în care copiii și

Comunicăm prin sport

tinerii au descoperit că sportul vrea respect, disciplină, perseverență și bucuria de a fi împreună. Prin evenimente ca acesta, Nimoreni devine un exemplu de comunitate activă, unde mișcarea, cooperarea și educația prin sport sunt valori împărtășite de toți – de la cei mai mici participanți, până la întreaga comunitate. Campania #BeActive Village face parte din inițiativa Săptămâna Europeană a Sportului (European Week of Sport) – un program lansat de Comisia Europeană în 2015, cu scopul de a încuraja cetățenii din toate țările europene să adopte un stil de viață activ și sănătos. #BeActive Village este un format local și comunitar al acestor campanii, gândit pentru satele și micile localități din state participan-

te. Evenimentul transformă, simbolic, o localitate într-un „sat al mișcării” pentru o zi, unde se organizează activități sportive, jocuri, competiții și demonstrații pentru toate vârstele. Scopul principal este implicarea comunității – școli, administrație locală, părinți, profesori, antrenori, ONG-uri – în promovarea sportului de masă, nu doar a celui de performanță. În Republica Moldova, campania #BeActive Village este coordonată de Ministerul Educației și Cercetării, prin intermediul Agenției Naționale pentru Sport, cu sprijinul Uniunii Europene și al Delegației UE la Chișinău. Zeci de localități din țară găzduiesc anual aceste evenimente, devenind pentru o zi centre ale energiei, sportului și bucuriei în aer liber.

VOIEVOD SE EDUCĂ

Părinții greșesc și ei față de copii lor fie printr-o educație aspră, fie printr-o educație slabă. Dar orice părinte trebuie să aibă în vedere că o disciplină importantă în creșterea și dezvoltarea intelectuală și fizică este sportul.

Practicile sportive sunt multe, diferite și toate, mai întâi, supravegheate și ordonate de un educator, de un profesor sau antrenor. Sportul e arta care cere rezultate comparative și superioare.

Luptele voievod sunt de 25 de ani o chibzuință sportivă, intelectuală și națională cu rezultate uimitoare obținute pe plan național și internațional în existența mondială a sporturilor. Orice performanță a adus noi și noi idei de îmbunătățire a tacticilor de luptă, noi metode de însușire a tehnicilor aplicate, noi loturi de doritori de a practica acest gen de sport.

Prin dimensiunea sa, sportul național voievod justifică noblețea celor care au stat la baza creării și punerii în practică a luptelor populare cu elemente naționale, strategii însușite și încorporate din luptele populare și aplicate luptelor voievod.

Am creat o tradiție sănătoasă de educare a copiilor prin sport, dând părinților și profesorilor, societății posibilitatea să se bucure de comportamentul elevat al practicanților luptelor naționale. Copiii – fetițe și băieți, firavi și modești – au devenit aprigi și abili în mișcări și în aplicarea loviturilor de apărare și de dezvoltare fizică.

Dacă se spune că viața e o luptă, să căutăm să folosim strategiile și dragostea unui Mare VOIEVOD și luptător, care a mișcat armate, în numele credinței și dragostei de țară, ca să dăinuim – Ștefan cel Mare. Dezideratul meu educațional e să îndemn copiii, elevii, adolescenții să practice luptele voievod, pentru a-și menține nu numai un trup sănătos, o minte sănătoasă, o organizare serioasă a vieții, dar și pentru a respecta și a transmite generațiilor viitoare caracterul național al luptelor voievod.

Oleg SCLIFOS, antrenor voievod, clubul sportiv „MAXIMUS”

Tenis de masă

Nicolae BUCUR – CAMPION

Nicolae Bucur, elev la Școala Sportivă nr. 8 din municipiul Chișinău, a obținut o performanță remarcabilă la prestigiosul turneu internațional STIGA Masters Minimes 2025, desfășurat recent în localitatea Blegny, Belgia. Micul sportiv, elev în clasa a V-a, a reușit să cucerească titlul de campion, confirmând încă o dată valoarea și potențialul noii generații de jucători de tenis de masă din Republica Moldova.

Competiția STIGA Masters Minimes este considerată una dintre cele mai importante platforme de afirmare pentru sportivii mici și foarte talentați din Europa. Turneul a reunit cei mai promițători jucători din Turcia, Franța, Belgia, Ucraina, Germania, Lituania și România, transformându-l într-o adevărată confruntare internațională de nivel înalt. În acest context, victoria lui Nicolae capătă o greutate deosebită, fiind rezultatul unei pregătiri intense, al

ambției și disciplinei sale exemplare. Performanța lui Nicolae Bucur nu ar fi fost posibilă fără contribuția esențială a antrenorei sale, Natalia Smirnova, cunoscută pentru profesionalismul, experiența și metodele sale moderne de pregătire. Sub îndrumarea acesteia, Nicolae a reușit să își dezvolte tehnica, strategia de joc și rezistența psihologică – elemente decisive într-o competiție atât de exigentă. O performanță excepțională a obținut și la turneul internațional Euro Mini

Champs 2025, desfășurat în perioada 29–31 august, la Strasbourg, Franța. Nicolae s-a clasat pe un impresionant loc 6 din 128 de participanți.

Părinții l-au susținut necondiționat, investind timp, resurse și energie pentru a-i asigura cele mai bune condiții de dezvoltare. Sprijinul familiei rămâne un element fundamental în parcursul oricărui tânăr atlet de performanță. Succesul lui Nicolae Bucur reprezintă nu doar o realizare personală, ci și un motiv de mândrie pentru Chișinău și pentru întreaga țară.

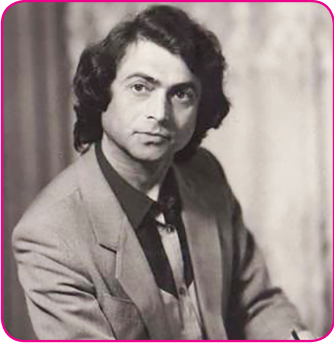
Cu acest titlu important în palmares, sportivul își consolidează statutul de unul dintre cei mai promițători jucători de tenis de masă din regiune. Performanțele sale deschid noi oportunități și pun bazele unei cariere solide la nivel internațional.

Nata OTGON

Aniversări

Iurie DONICI - 70

Iurie DONICI, poet și publicist, s-a născut la 4 decembrie 1955 în satul Lucăceni, județul Bălți. Și-a făcut studiile la Colegiul de Arte din Soroca (1979). Este absolvent al facultății de filologie, Universitatea de Stat din Republica Moldova, 1986. A activat în calitate de redactor la ziarele: „Patria” (Făleşti), „Curierul de seară” și la „Tinerimea Moldovei” din capitală. A pu-

blicat versuri în culegerile: „Dintre sute de catarge” (1984), „Peste leagăn” (1992), „La steaua” (1996) și „Eterna iubire” (2000).

Debut editorial: „Verticala clipei” (1990). Pe parcurs i-au mai aparut și cărțile: „Inerția orei” (2002), „Elegii romane” (2003), „Marginalii la timp” și „Simfonia mării” (2008), „Ornic și pulbere” (2019).

„Nu sunt altceva decât ochii celor ce ne privesc din viitor...”

Colind

Câte lumi privit-au stele –
Toate prinde-le inele.

Apele câte-au trecut –
Să le bei într-un sărut.

Umbra verde de pădure –
Oul vârstei să ți-l fure.

Dulci izvoarele cu toate –
Te colinde-n sănătate.

Arborii ce dorm pe lună –
Dacă sunt, să îți mai spună...

Acord de fulg

Sania trece peste destin
Și două linii la orizont
Sunt paralele de chin.

În meri fulgii coboară
Abisul de mare și stea,
Ce-aprind tăcerea bizară.

Un crater apare-n Olimp,
Din care se naște poetul,
Devenind și el anotimp.

Ca un râu pădurile curg
În ochii și viața mea,
Intrată-n zăpezi și amurg.

De mirifice clipe acord,
Când iarna-i scursă-n tăceri,
Iar noaptea-n atacuri de cord.

Piramide

Pasărea adună-n aer
Piramide de zăpadă,
Răsturnându-le apoi
Printre gene să îmi cadă.

Pe pumnalele lucioase
Inima se mișcă-ncet
Ca pe-o punte a suflării
Tronul magic de poet.

Ea se-implântă ca o stâncă,
Numai țipete de moarte,
Pătrunzând adânc urechea
Și ieșind în ceea parte.

Zâmbetul, ce delirează
Pe al haosului fon,
Lin adoarme-n piramide,
Ca pe veci un faraon.

Cifrul zăpezii

Ceasurile se duc la fund
De mare adâncă, sărată,
Crescută din orizontală
În verticală, sub inima mea.

Numai zăpada se adună
În mari straturi peste lună...

Tresar și se îneacă stelele
În pustiul arid, incolor,
Nu sunt altceva decât ochii
Celor ce ne privesc din viitor.

Și eu unde sunt?

(fragment)

Ceea ce am scris
a fost luminos
Ca un ornic
cu secunde oprite
În stilul din cameră.

Unde părinții își țineau
amintirile
Valoroase și lucii,
Decolorate de timp.

Alaiuri treceau de nunți
Ca un cântec de orgă,
La gurile șipotului.

Și mama îmi arăta mireasa –
Hulub zburând ușor
Pe aer de argint și zăpadă...

Aprecieri

Iurie Donici ne propune o poezie de atmosferă, în care timpul antic se conjugă cu cel modern. „Elegiile romane” nu sunt localizate strict în antichitate, ci într-o „oră zero” în care se strâng toate anotimpurile și toate timpurile.

Mihai CIMPOI

Poezia lui Iurie Donici exprimă râvna către frumos, mișcarea sufletului...

Ion VATAMANU

Poetul Iurie Donici, pe de o parte modest, pe de alta supra-exigent cu sine însuși, a preluat meticolos diamantele cuvintelor... O da! Metaforele sale! Metafore pe care le-aș numi impresioniste, dau o aureolă poetică subiectului abia schițat, recăpătându-și însemnătatea prin coloristica lor foarte vie.

Pavel STAROSTIN

Frescă

Ploaia își poartă
valul albastru
Sub orizontu-n declin,
Mari felinare albe în aer
Scutură flori de cireș
și de crin.

La capăt de gând
oceanu-și deschide
Ferestrele reci de ape
Și cade pământul
în ultim abis,
Tremurător sub pleoape...

Desen de Dumitru ȘCHIOPU, elev la Gimnaziul „Ion Creangă”, s. Ermoclia, r-nul Ștefan-Vodă

ISTORIA TERREI

RĂMĂȘITELE
PROTO-PĂMÂNTULUI

Oamenii de știință au identificat pentru prima dată rămășițe ale Pământului primordial, ce s-a format în urmă cu 4,5 miliarde de ani, înainte de coliziunea cu un asteroid uriaș care a modificat ireversibil compoziția Terrei și a dus la formarea Lunii. Sursa: digi24.ro

Cercetarea oamenilor de știință de la Institutul de Tehnologie din Massachusetts (MIT) a arătat că mici compuși chimici ai acestui „proto-Pământ” au supraviețuit în rocile de la mare adâncime, practic neschimbați, timp de miliarde de ani. Descoperirea oferă o imagine rară despre „ingredientele” primordiale din care s-a format inițial Pământul și celelalte planete din sistemul solar.

„Aceasta este poate prima dovadă directă că s-au păstrat materialele proto-Pământului”, a spus Nicole Nie, profesor asistent de științe ale Pământului și planetare la MIT.

Acum 4,5 miliarde de ani, sistemul solar era un vârtej de gaze și praf din care s-au format primii asteroizi și primele planete, inclusiv Pământul primordial, care pe atunci era o sferă încinsă, plină de oceane de lavă. La mai puțin de 100 de milioane de ani după formarea planetelor, un asteroid de dimensiunea planetei Marte s-a ciocnit de proto-Pământ într-un incident atât de violent, încât a modificat aproape întreaga structură a Pământului și a dat naștere Lunii. Nie și colegii ei au descoperit, însă, o anomalie în compoziția unor roci antice care ar putea fi provocată de materialul ce a supraviețuit din perioada proto-Pământului. Echipa lui Nie a analizat meteoriti găsiți pe Pământ, care s-au format în mai multe perioade și locuri din sistemul solar, și au descoperit diferențe subtile în privința izotopilor de potasiu din compoziția lor.

MOZAIK

Ediție pentru curioși.

Nr. 10 (142)

Coordonator de pagină: Renata CUPCEA

CERCETAREA UNIVERSULUI

MISTERUL SOARELUI

De zeci de ani, oamenii de știință au încercat să înțeleagă de ce coroana Soarelui (atmosfera sa exterioară) este atât de fierbinte, în timp ce suprafața rămâne relativ „rece”, iar acum un nou studiu oferă un indiciu important. Sursa: descopera.ro

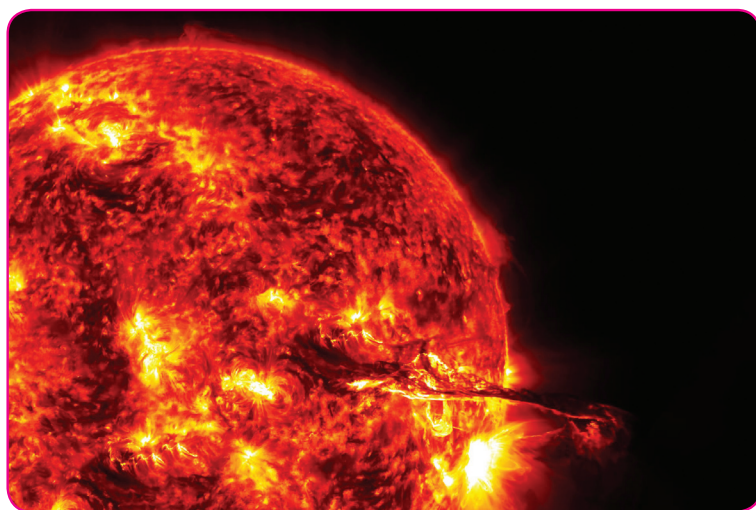
O echipă internațională de cercetători a raportat primele dovezi clare ale existenței undelor torsionale Alfvén de mică amplitudine răspândite în toată coroana solară. Aceste unde se deplasează prin câmpurile magnetice, răsucindu-le și transportând plasma în sus.

Până acum, cercetătorii detectaseră doar unde Alfvén mai mari și izolate, care apăreau în același timp cu erupțiile solare. Existența undelor mai mici în coroană fusese doar teoretizată, fără a fi observată direct.

Aceste unde ajută la explicarea modului în care plasma extrem de fierbinte se deplasează de la suprafața Soarelui – unde temperatura este de aproximativ 5.500 °C – până în coroană, care atinge milioane de grade Celsius, eliberându-și energia.

Descoperirea a fost posibilă datorită imaginilor de înaltă rezoluție obținute de cel mai puternic telescop solar din lume.

Instrumentele telescopului pot detecta mișcarea plasmei solare cu o precizie excepțională. Plasma a fost urmărită analizând

mișcarea fierului supraîncălzit – care emite lumină mai albastră atunci când se apropie de Pământ și mai roșie atunci când se îndepărtează.

După ce cercetătorii au reușit să elimine interferențele cauzate de alte mișcări oscilatorii ale plasmei, datele au dezvăluit deplasarea materialului și răsucirea pe care o căutau.

„Mișcarea plasmei din coroana Soarelui este dominată de oscilații laterale”, explică Morton, savant.

Rezultatele contribuie la cercetările privind vânturile solare care se extind până la

Pământ, vânturi capabile să perturbe rețelele de sateliți și sistemele electrice.

Undele Alfvén de mică amplitudine ar putea contribui la generarea forței necesare pentru a împinge aceste vânturi dincolo de atracția gravitațională a Soarelui, precum și la atingerea temperaturilor uriașe din coroană.

Posibilitatea de a vedea aceste procese în acțiune și de a le modela cu precizie ar putea îmbunătăți previziunile referitor la vremea spațială, oferind mai mult timp de avertizare pentru furtunile geomagnetice care pot afecta Pământul.

MODELĂRI DE RELIEF

GROENLANDA ÎN SCHIMBARE

Groenlanda se remodelează, încet și inevitabil. Sub propria greutate, după milenii în care gheața s-a adunat și s-a topit pe rând, insula își schimbă liniile de contur. Iar acest fenomen, aproape imperceptibil de la un an la altul, ar putea determina navigația pe căile tot mai libere de gheață. Sursa: incredibilia.ro

O echipă internațională condusă de Universitatea Tehnică din Danemarca a urmărit timp de două decenii 58 de puncte fixate pe întreg teritoriul Groenlandei, folosind rețelele GPS. Din aceste semnale, abia sesizabile, s-a conturat clar că masa continentală alunecă spre nord-vest cu aproximativ 2 centimetri pe an, în timp ce unele zone se întind, iar altele se strâng.

„În ansamblu, cercetătorii observă o tendință de micșorare a insulei, deși ritmul accelerat al topirii din prezent ar putea răsturna balanța în anii ce vin”, spune geofizicianul Danjal Longfors Berg.

La baza acestor mișcări stau trei forțe geologice majore, care acționează simultan, dar pe scări de timp diferite. Prima ține de dinamica plăcilor tectonice: Groenlanda nu e imobilă, ci „plutește” pe o placă ce se deplasează constant. A doua este relaxarea crustei pe măsură ce ghețarii se subțiază și pierd din greutate, eliberând presiunea asupra fundamentului stâncos. A treia, mult mai lentă, este ridicarea izostatică glaciară, un proces de revenire elastică, început după ultima eră glaciară și care încă modelează relieful.

Pentru a izola contribuția fiecărui mecanism, cercetătorii au combinat măsurătorile GPS din Groenlanda cu modele computerizate, cu date de la mii de stații GPS din America de Nord și cu estimări ale mișcărilor scoarței din ultimii 26.000 de ani.

Rezultatul e cea mai fină hartă de până acum a felului în care se de-

plasează insula, în special pe orizontală, acolo unde diferențele sunt subtile, dar esențiale. Se conturează imaginea în care prezentul și trecutul geologic trag în direcții diferite.

Topirea recentă a gheții a împins marginea insulei spre exterior și a ridicat solul, ceea ce a făcut ca suprafața măsurată să fie, în această perioadă, ușor mai mare.

Giorgos SEFERIS (n. 13 martie 1900 - d. 20 septembrie 1971) a fost un poet grec contemporan, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură în 1963. Debutul editorial cu placheta *Strofi (Cotitura)*, are loc în 1931. A fost distins cu premiul Palamas în 1947 și cu un prestigios premiu englezesc, *Foyle*, acordat pentru prima oară unui poet străin.

Motivația Juriului Nobel: „pentru *eminența sa operă lirică, inspirată de o profundă dragoste pentru lumea elenică a culturii*”.

Giorgos SEFERIS

ÎN PIEPTUL MEU

*În pieptul meu rana se deschide din nou
când stelele vin și mi se-nrudesesc cu trupul,
când liniștea cade sub pașii oamenilor.*

*Aceste pietre ce se scufundă în vârste, până unde
mă vor târî?*

*Marea, marea cine-ar putea s-o secătuiască?
Văd mâinile făcând semn vulturului și uliului
în fiecare dimineață.*

*Legat de această stâncă dobândită
prin durere,
văd arbori respirând neagra pace a morților
și surâsurile nemișcate ale statuilor.*

REGRET

*Regret că am lăsat să-mi treacă printre degete
un fluviu larg
și n-am băut nici o picătură.
Acuma în piatră mă scufund.
Un pin mic ivit din pământul roșu
mi-i singura tovărășie.
Tot ce-am iubit a pierit cu casele
care erau noi astă-vară
și s-au prăbușit sub vântul toamnei.*

ÎNGERUL

*Ingerul -
trei ani am așteptat pentru el, atenția,
scanarea strânsă
pini pe malul stelelor.
Unul cu lama plugului sau chila navei
am căutat să găsim încă o dată prima sămânță,
astfel încât drama veche-veche ar putea începe din nou.*

*Ne-am întors la casele noastre rupte,
memebre incapabile, gura crăpată
de gusturile de rugină și saramură.
Când ne-am trezit, am călătorit spre nord, străini
aruncați în ceață de aripile imaculate ale lebedelor care ne-au rănit.
În noaptea de iarnă, vântul puternic din est ne-a umilit,
în veri, am fost pierduți în agonia zilelor care nu puteau să moară.*

*Am adus înapoi
aceste sculpturi sculptate de o artă umilă.*

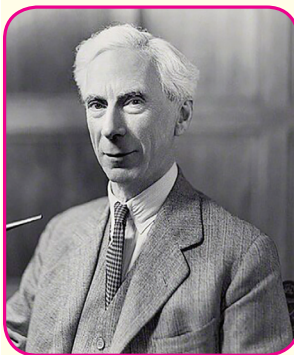
NEGARE

*Pe țărmul nevăzut al mării,
albi ca porumbeii,
am suferit la amiază de sete,
dar apa era sărată.*

*Pe nisipul auriu
i-am scris numele,
dar a venit briza mării
și literele au dispărut.*

*Cu ce spirit, cu ce inimă,
cu ce patimă sau dorință
ne-am trăit viața? O răătăcire!
Căci noi ne-am ales viața.*

Traducere de Aurel RĂU

Bertrand Arthur William RUSSELL (n. 18 mai 1872, Trellech, Țara Galilor, Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei – d. 2 februarie 1970, Penrhyn-deudraeth, Țara Galilor, Regatul Unit) a fost un logician, filosof, matematician, istoric, eseist și critic social britanic.

Eseul său filosofic *On Denoting* este considerat o paradigmă a filosofiei. Lucrările sale au avut o influență considerabilă asupra logicii, matematicii, teoriei mulțimilor, lingvisticii și filosofiei, în special filosofia limbajului, epistemologie și metafizică.

În anul 1950, i-a fost acordat **Premiul Nobel pentru Literatură**, în semn de recunoaștere a lucrărilor sale semnificative, în care promovează **umanismul și libertatea de conștiință**.

Bertrand RUSSELL

ÎN CĂUTAREA FERICIRII

(Fragment)

Nu-i deloc ușor de spus în câteva cuvinte de ce prețuim dragostea; voi face totuși o astfel de încercare. Dragostea e prețioasă întâi de toate – și aceasta, deși nu e cea mai înaltă valoare a ei, este esențială pentru tot restul – pentru că reprezintă prin ea însăși o sursă de desfătare.

*„Iubire, -o rea povață
Dă drept amară-a ta licoare,
Căci roada-ți în dulceață
întrece pe-orîșicare.”*

Autorul anonim al acestor versuri nu căuta o soluție pentru ateism ori o cheie a universului, ci dădea glas propriei bucurii. Nu numai că dragostea e o sursă de delicii, dar absența ei e un izvor de suferință. În al doilea rând, dragostea merită prețuită pentru că amplifică orice plăcere nobilă – muzica, răsăritul de soare în munți, marea sub clar de lună.

Apoi, dragostea e capabilă să sfarme carapacea tare a eului, deoarece este o formă de colaborare în care emoțiile fiecăruia din parteneri sunt necesare pentru împlinirea aspirațiilor lor instinctive. De-a lungul timpului, au existat pe lume diverse filosofii solitare, unele de mare noblețe, altele mai puțin nobile. Stoicii și primii creștini credeau că un om poate atinge exclusiv prin propria-i voință, sau, în orice caz, fără ajutor uman, supremul bine de care e capabilă viața omenească; alții priveau drept țel al vieții puterea, alții, în fine, simpla plăcere personală. Toate acestea sunt filosofii solitare în sensul că presupun că binele e ceva realizabil în fiecare persoană separat, nu doar în comunități mai mari sau mai mici. După părerea mea, toate aceste concepții sunt false, și nu doar în sfera teoriei etice, ci și ca expresii ale majorității instinctelor noastre. Individul uman depinde de colaborare și a fost înzestrat de natură – întrucâtva inadecvat, ce-i drept – cu aparatul instinctual din care poate izvorî dispoziția necesară cooperării. Dragostea este prima și cea mai comună formă de afectivitate ce duce la cooperare, iar pe cei care au trăit cât de cât intens experiența dragostei nu-i va mulțumi o filozofie în care binele suprem este considerat independent de cel al persoanei iubite. Sub acest aspect, sentimentul părintesc este și mai puternic, dar în forma lui optimă. Nu pretind că dragostea în forma ei cea mai înaltă se întâlnește la tot pasul, dar susțin că acolo unde se întâlnește, ea pune în lumină valori ce altminteri ar rămâne necunoscute și are ea însăși o valoare pe care scepticismul nu o poate știrbi, deși se întâmplă ca sceptici care sunt incapabili de ea să atribuie în mod fals această incapacitate scepticismului lor.

*„Dragostea-i năprasnic foc,
Ce sufletul încinge.
Nu pâlpâie, nu scade, nu pălește
Și de la sine nu se stinge.”*

Traducere din engleză de S. G. DRĂGAN

HĂRȚILE

Povestea hărților are o vechime de 2.600 de ani. Când primii cartografi au gravat în piatră lumea cunoscută, nu-și dădeau seama că „lumea” lor reprezenta doar o mică parte din suprafața planetei. Pe măsura dezvoltării umanității, hărțile deveneau mai veridice și mai complete.

Harta Babiloniană a Lumii este o tăbliță antică din secolele VI-VII î.Hr., descoperită în Babilon (actualul Irak). Realizată din lut (are înălțimea de 12 cm și lățimea, 8 cm) este gravată cu caractere cuneiforme în limba akadiană.

Harta Babiloniană

Harta reprezenta o lume plată, cu Babilonul în centru, înconjurat de un vast ocean care simbolizează „Apsu”, oceanul primordial din mitologia mesopotamiană. Această hartă nu era doar o reprezentare geografică, ci și o reflecție a înțelegerii cosmologice a babilonienilor. Fiind excavată la sfârșitul secolului al XIX-lea, tăblița a fost achiziționată de Muzeul Britanic în 1882. Experții bănuiesc că harta, deși relativ precisă, a servit unui scop religios sau mitologic la vremea sa.

Tabula Rogeriană (în latină „Cartea lui Roger”, cunoscută și sub numele de „Kitab Rudjdjar” în arabă), este un atlas cu 70 de hărți pe două pagini fiecare și a avut un impact singular asupra cartografiei. Compușă de renumitul geograf musulman Muhammad al-Idrisi în 1154 d.Hr., a fost

Proiecția Mercator

comandată de regele Roger al II-lea al Siciliei (de unde și numele) și este unul dintre rarele exemple de cooperare științifică între creștini și musulmani în timpul cruciadelor. Bazându-se pe surse occidentale (cum ar fi *Geographia* lui Ptolemeu), împreună cu tehnici avansate de cartografiere musulmană, al-Idrisi a creat cea mai precisă colecție de hărți de până atunci – lucrări geografice care au fost copiate timp de secole și folosite de exploratorii europeni pentru a naviga prin lume. Interesant este că Tabula Rogeriana răstoarnă concepția modernă despre Pământ, al-Idrisi aranjându-și harta cu nordul Europei în partea de jos, Marea Mediterană și nordul Africii în partea de sus și orașul sfânt Mecca chiar în mijloc.

Tabula Rogeriană

Hereford Mappa Mundi este una dintre cele mai celebre hărți medievale, datând din jurul anului 1300. Nu era o hartă geografică obișnuită, ci o reprezentare a lumii așa cum o vedeau oamenii din Evul Mediu, cu elemente mitologice și religioase.

Harta are dimensiuni mari, aproximativ 1,58 metri pe 1,34 metri, și se află la Muzeul Hereford din Anglia. Ea prezintă o lume plată, cu Asia în centru și cu Ierusalimul (orașul sacru) plasat chiar în mijloc. Pe hartă sunt desenate multe locuri reale, cum ar fi orașe și râuri din Europa, Asia și Africa, dar și zone fantastice populate cu animale mitologice, dragoni, și locuri legendare, cum ar fi grădina Edenului.

Harta e un exemplu al credințelor din acea vreme despre lume. De exemplu, în partea superioară sunt reprezentate cerurile și împărățiile îngerești, iar în cea inferioară, mările și monștrii marinari.

Proiecția Mercator, creată de cartograful flamand Gerardus Mercator în 1569, este recunoscută pe scară largă ca prima hartă modernă. A combinat toate descoperirile geografice de până atunci și a soluționat o problemă veche de secole, luată în considerare pentru prima dată de Ptolemeu cu 1.400 de ani mai devreme: cum să proiecteze un glob pe o hartă bidimensională. Pentru a face acest lucru, Mercator a trasat linii de latitudine paralele din ce în ce mai îndepărtate pe măsură ce distanța lor față de ecuator creștea. Astfel le-a ușurat viața navigatorilor care puteau trasa cu ușurință un curs în linie dreaptă. Singurul dezavantaj a fost că liniile de latitudine au exagerat dimensiunea uscatului de la nord și de la sud. De exemplu, Groenlanda pare aproape la fel de mare ca Africa, pe când în realitate este de 14 ori mai mică.

Susa: Wikipedia

DATE din ISTORIA BANILOR

Monede medievale românești

Astăzi există 168 de standarde monetare unice pe planetă, însă, înainte de imaginarea monedelor în anul 1500 î.Hr., oamenii foloseau pentru schimb o mulțime de mărfuri ciudate: orez, pește, cereale, sare, frunze de ceai, piei, animale de lapte etc.

În jurul anului 600 î.Hr., în Lidia (regiune în vestul Turciei de astăzi), au fost bătute primele monede de aur și argint (aliaj numit electrum). Acestea au fost marcate cu un sigiliu regal pentru a garanta greutatea. În Grecia antică, monedele erau bătute din aur, argint și bronz, fiecare oraș-stat având propriile monede cu simboluri specifice.

În China, primele monede din cupru și bronz datează din anul 1000 î.Hr. În multe culturi antice, monedele aveau găuri, pentru a fi legate pe sfori. De exemplu, în Japonia medievală comercianții le purtau la gât sau pe brațe.

În secolul al IV-lea î.Hr., pe teritoriul actual al României au circulat monede grecești din colonii precum Tomis și Histria. După cucerirea romană, au fost folosite monede romane. Groșul moldovenesc a fost prima unitate monetară a Principatului Moldovei, emisă de Petru Mușat al II-lea în 1377.

Primul ban a fost atestat documentar în 1413, denumirea venind de la dinarii din Țările Balcanice (Croatia și Slovenia) care au circulat începând cu 1270. Primele monede emise de Principatele Române au fost din bronz (1, 2, 5 și 10 bani) și erau bătute în Anglia.

În trecut, procesul de fabricare a monedelor consta din bătutul metalului (de obicei, aur sau argint) între două matrițe sau blocuri gravate. Aceste matrițe conțineau imagini sau simboluri și, atunci când metalul era lovit cu un ciocan mare, rămânea o amprentă în metalul moale, formând moneda. De asemenea, era folosită și turnarea metalului topit în matriță.

În secolul al XVIII-lea, monedele au început să fie fabricate cu ajutorul unor aparate controlate cu abur.

ȘTIAȚI CĂ...

...Bancnotele din multe țări, cum ar fi Statele Unite, nu sunt din hârtie? În realitate, sunt produse dintr-un amestec de bumbac și in, ceea ce le face mai rezistente și mai durabile decât hârtia obișnuită. Unele monede, ca cele din Australia sau Noua Zeelandă, sunt din polimeri.

...În perioada Republicii Weimar din Germania (anii 1920), inflația a fost atât de mare, încât bancnotele de 100.000.000 de mărci erau folosite pentru a face planșe de pictat sau tăblițe de școală, pentru că valoarea lor nu mai acoperea nici măcar costul unui pachet de pâine?

...În 2017, a fost introdusă o monedă din aur de 1 milion de dolari în Canada, care este atât de grea și de mare, încât nu poate fi folosită nici pentru cumpărături? Moneda este un exemplar de colecție, iar valoarea sa provine în mare parte din cantitatea de aur folosită pentru fabricare.

...Bancnota de 100.000 de pesos a fost emisă în Filipine în 1998 pentru a marca 100 de ani de independență? Era o bancnotă uriașă: de 356 mm pe 216 mm!

Moneda 1 milion de dolari. Canada

Debut la „F. D.”

Prezentăm poezii semnate de elevi din clasele a III-a „A”, a IV-a „A”, „B” și „C” de la Școala Primară „Ion Creangă” din orașul Ialoveni. Doamnele învățătoare Elena TESLĂV, Diana CEBOTARI, Nina AGAPIEV și Olga FAUREANU, prin spiritul lor creator, încurajează imaginația poetică a elevilor în cadrul orelor. Tematica abordată de junii condeieri la prima lor metaforă ține de frumusețea naturii, a anotimpului, de dragoste de țară, de părinți și de plai, de carte.

În lumea cărții

Din bătrâni se știe:
Când ai o cărțuție,
Ochișorii îți strălucesc
Ca un astru ceresc.

În lumea cărții, minunată,
Pășesc fugața, îndată.
Iar copiii se uimesc:
A cui carte azi citesc ?

Cartea, să ții minte –
Niciodată nu te minte.
Cine, oare, cine, cine
O adoră ca și mine?

Ilinca CONDREA,
elevă în clasa a IV-a „C”

Aventura unui
fulg de nea

Zboară lin un fulg de nea, –
Până la fereastra mea.
Mă privește și-mi zâmbește,
La plimbare mă poștește.

Eu mă-mbrac și ies fugața,
Dar nu uit și săniuța.
Fulgușoru-n palmă-mi vine:
– Pot să merg și eu cu tine?

Să ne jucăm, să ne distrăm,
Cu săniuța să zburăm...
Promit, Ilinco, bun voi fi
Și-n toată iarna voi veni!

Ilinca GOLUB,
elevă în clasa a IV-a „C”

Toamna la geam

Ritm de vals te cuprinde,
Gândul meu se aprinde.
Cad frunzele de pe ram,
Toamna îmi bate la geam.

Și iar admiră îngândurat
Anotimpul cel mai bogat,
Cu poame dulci și lanuri aurii,
Cu verdeața ce ruginește-n vii.

Păsările pleacă în
stoluri grăbite –
Te încearcă emoții diferite.
Parcă și trist și mai fericit ești,
Îmbrăcat în haine împărătești...

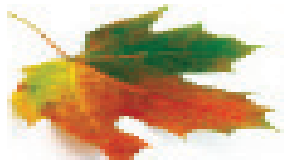
Alexandru VLAS,
elev în clasa a IV-a „A”

Paleta toamnei

Toamna dragă a venit
Pe meleagul meu iubit,
Colorând cu har și spor
Al câmpiilor covor.

Ici cu-n roșu-purpuriu,
Colo – cu-n galben-rubiniu,
Iar pe vârfuri ea, nițel,
Dă cu aur, ușurel...

Nicolae SĂNDUȚĂ,
elev în clasa a III-a „A”

Alexandru VLAS, Ilinca CONDREA, Ilinca GOLUB, Bianca BÂRSĂ,
Felicia STEGĂRESCU și Nicolae SĂNDUȚĂ, autorii poeziilor din pagină.

Cocorii
călători

Din zi în zi, din când în când,
Cocorii pleacă toți, pe rând.
Ei pleacă, dar iară se-ntorc, –
Oricum nici noi nu stăm pe loc.

Se-aud în cer chemările lor
triste,
Îi vom vedea doar prin reviste!
Puterea codrului s-a stins
Și frigul toamnei m-a cuprins.

Privesc în jur, cum iarba pierde
Și-acel copac fără putere,
Așa se-ntâmplă an de an –
Eu lumea o privesc prin geam.

Și chiar de lanul e pustiu
Și nu mai este vesel, viu,
Cocori, nu uit de voi nicicând,
Chiar de plecați,

plecați pe rând...

Bianca BÂRSĂ,
elevă în clasa a IV-a „B”

Cățelușă Luna

Cățelușă mea zglobie
Frumoasă-i ca o jucărie.
Are ochii mari ce sunt
Ca două stele pe pământ.

Piciorușele-i: top! top! top!
Aleargă fără de stop.
Ghemulețul cu blană cafenie
E mica noastră bucurie.

Mă întorc de la plimbare,
Mă așteaptă la intrare.
Cățelușă cea iubită
Sare-n brațe, fericită.

Cățelușă, scumpa mea,
Luminoasă-i ca o stea.
Dragă mi-e și-i cea mai bună.
Pot să zbor cu ea spre lună!

Felicia STEGĂRESCU,
elevă în clasa a IV-a „B”

Sugestii de lectură

Darul „Abecedarulului cu bună mireasmă”...

E hrană a trupului pâinea./ A inimii – nădejdea-n Iisus.

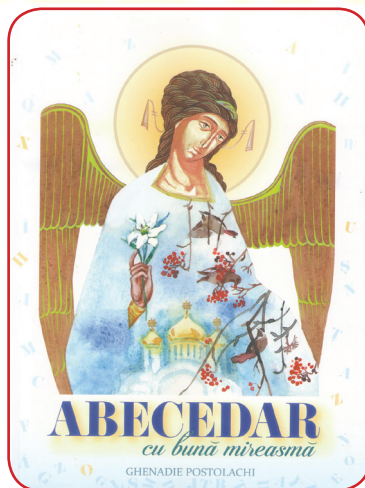
Ghenadie POSTOLACHI

Simbolic și criptic, mistic și veridic, acoperit christic, „Abecedarul cu bună mireasmă” ideatică și tropică, semnat de scriitorul Ghenadie Postolachi, relevă rolul determinant al credinței în viața omului legată de forța divină a Cuvântului, de influența lui cerească și dumnezeiască.

„Abecedarul” este aoida unui dar venit să-l poarte pe micul cititor prin „împărăția literelor”. „Paginile de înțelepciune” devin o adevărată „rugăciune”, iar lectura, un dialog antrenant cu necunoscutul de la „A” la „Z”: „Apă dulce, dulce apă./ Brazda din belșug adapă./ Duhul sfânt când coboară cu pace./ Apa agheasmă se face” și „Ziuă zum-zăie de zor/ Albinuța, ce popor!/ Până seara de cu zori/ Miere dulce-n stup adună./ Ea se laudă cu miere/ Și cu pajistea cu flori./ Noi cu ce? Cu fapta bună!”.

Inspirat ilustrat color de Ecaterina Macovei, „Abecedarul cu bună mireasmă” este și o carte-album care îl însoțește imaginar pe cititor și spiritual prin împărăția cuvintelor ce dau viață tropică și metaforică intraductibilă cuvintelor și gândurilor, asociațiilor sublimale ale acestora dinspre permanența ceației divine.

„Roiul” de litere din care se încheagă „Abecedarul...” e mai mult decât metaforic, dacă nu imnic, celebrând puterea alchimică și nu doar simbolică a literei și a cuvântului, care descind din înalturi prin datul lor ceresc-creștinesc și omenesc-pământesc de a vorbi cu „micuțul” în graiul său moldovenesc-românesc. Lumina „Abecedarulului” este una trecută prin inima și mintea copilului întru a se pătrunde de rostul și de „Bindecuvântarea pâinii” („Cu rugăciune și mulțumire, pâinea este o binecuvântare...”). Prezența „bătrânului” și a „lumânării”, de asemenea, este una simbolică prin care se dezvăluie legătura dintre forța divină și generații, dintre necesar și ideal. Vocea mamei este plină de „vorbe calde și povești”, „Iar belșugu-i de la Domnul!”. Călătoria de la o literă la alta este nu numai alfabetică, dar totodată și una spirituală („Toți vrem acasă, de e iarnă sau vară./ Dar tânjim mereu după patra cerească”). Condiția „darului” este una de Sus, poetul militează pentru veșnicia lui cerească („Dar din dar și Raiul crește./ Îngerușul mă păzește./ Și-acel dar, de bună seamă,/ Mila lui Hristos o cheamă”).

Autorul extinde aria de cunoaștere a copilului prin ceea ce-i comunică acestuia: „Știi, puiule, că o floare/ E și binecuvântare?!/ Frumusețea ei e caldă./ În culori de Rai se scaldă./ În familie, să știi./ Pruncii sunt florile vii./ Flori curate, sunătoare/ Și binemiroși-toare”. „Cântând” pasărea (graurul, bunăoară, care „vestește primăvara”) și „holda” („Din holde, când se coace, gospodarii/ Adună grâul, îl cară-n hambare./ Căci totul răsare și totul rodește/ Prin mila Celui de Sus./ E hrană a trupului pâinea./ A inimii – nădejdea-n Iisus”), poe-

tul îl familiarizează pe micul cititor cu ideea că „îmul e o cântare de laudă”, una „din inimă curată spre Betleem îndreptată./ Acolo, în ieslea luminată nespuns”, unde „S-a născut Împăratul Iisus”.

Desenele însoțind catrenele „Abecedarulului” sunt o talmăcire metaforică, metafizică în fond, a sensului ce-l exprimă fiecă rând/vers al catrenului/ poemului. Culorile, suprapuse cuvintelor, viersurilor, obțin altă dimensiune comunicativă, ele depășesc noțiunile stricte/limitate ale rostirii trecând rubiconul/hotarul obișnuit al înțelesului primar al cuvintelor, devenind cântece-culori.

Tabloul semnificativ reprezentând „mielul biblic” și macii înfloriți, precum și melcul ieșit din propria cochilie e mai mult decât o metaforă care talmăcește comuniunea credinței cu suflul viu al Naturii. Or, toate sunt creația Domnului, a spiritului său divin și veșnic, metafizic și unic („Mieii sunt curați ca roua dimineții./ În mantia lui de lumină e și mai curat Mirele ceresc/ El e mielul, Împăratul Vieții./ În El mă bucur și cresc”).

Cântarea/imnificarea Domnului și a Maicii Domnului, elogiarea lor în versuri inspirate confirmă faptul că nimic fără Dumnezeu nu există

în viața și-n activitatea socioumană. Or, credința este însuși izvorul a toate de pe Pământ și din Cer. De unde, după poet, „Orice literă poartă un rost... Și are viață sub soare”. De unde și crezul poetic al lui Ghenadie Postolachi este unul aureolat de credința divină, iar „Raza Soarelui Hristos e Preacurata Fecioară./ Rouă cerească, râu de lumină./ Către Ea rugăciunile noastre zboară./ Și țara noastră e sfânta Ei grădină”. Mai mult, viersul inspirat al poetului de la Telenești aureolează necesitatea fundamentală a credinței fără de care creația literară este pur și simplu un exercițiu artificial („Soarele, mai marele stelelor./ Luminează în chip văzut ce e sus, ce e jos./ Dar lumina sufletelor noastre/ E Împăratul Hristos” ori: „Din cer Acope-rământul Sfintei Maici ne păzește./ Precum rugăciunile părinților aici, pe pământ” sau: „Și pe vreme rea și când e vreme bună./ Învăț să mă rog Tatălui Cerească”).

Mai mult decât necesar ca aerul acestui „Abecedar cu bună mireasmă” și „Glosarul”, la care micul cititor are a se întoarce iar și iar întru a se pătrunde de profunzimea cunoștințelor privitor la condiția și perenitatea creației.

Tudor PALLADI

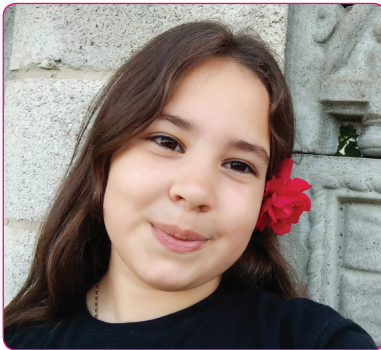

Pictura – o aventură a culorilor

Mă numesc Bianca Bîrsă, am 10 ani și sunt elevă în clasa a IV-a. Locuiesc la Ialoveni, un oraș cu oameni buni, care se bucură de peisaje deosebite și păstrează tradițiile strămoșești. Mă atrage tot ce ține de creativitate și frumos. Îndrăznesc să prezint la Vernisaj câteva din ultimele mele lucrări.

M-am atașat de arta plastică dintr-o întâmplare cu noroc, precum spune chiar mămică mea, Ana. Ea, care mă susține cu drag, mi-a sugerat să-mi petrec timpul liber cu folos, încercând să redau pe hârtie, în creion sau acuarelă, diverse imagini închipuite ori din natură. Același îndemn l-am avut și din partea dirigintei noastre, doamna Diana Cebotari, și a doamnei directoare Alexandra Hâncu. M-au încurajat și colegii care și ei, sunt antrenați în diverse activități extrașcolare. Eu am ales pictura. Știu că sunt abia la început, că va trebui să muncesc mult, ca să am rezultatele pe care mi le doresc.

Am și alte pasiuni: de exemplu, înotul. De câteva

ori pe săptămână fac naveta la un bazin din Chișinău. În apă mă simt ca o sirenă ce se scaldă, plutește lin în razele primăverii. Ador și dansul, prin care îmi exprim sentimentul libertății de a mă ști o fetiță fericită alături de mama, sentiment ce mă face să zâmbesc mereu.

Am în inimă și poezia. Gândurile mele se prefac în vers, mai ales, când desenez ceva, iar în jur domnește liniștea și pacea caldă emanată de odăița mea. Mă încântă și natura de afară, vântul ce vine pe la geam, copacii care acum, zi de zi, își leapădă frunza. Când scriu, îmi aștern gândurile pe hârtie la fel cum aş picta pe o pânză. Poezia mă ajută să visez, să

creez fantasme colorate și să le împărtășesc altora.

Pentru mine pictura-i aventura neobișnuitelor culori care, fiecare în parte, spune o poveste. Liniile parcă prind viață: flori pe care le redau, apusuri de soare ce mă fascinează, personaje din cărțile cu basme... Acest lucru îmi dă speranța că, peste un timp, poate voi desena și eu la fel de bine ca un ilustrator adevărat.

Sunt o elevă curioasă, visătoare și plină de energie. Până la primăvară sper să-mi fac un portofoliu cu mai multe lucrări, pe care le voi expune în clasă sau chiar în școala noastră. De ce nu? Îmi place să descopăr minunile copilăriei și să cred că atunci când depui suflet în ceea ce faci, orice zi te face fericită. Ce părere aveți, dragi cititori? Voi aștepta cu drag, pe adresa redacției, răspunsurile voastre.

*Bianca BÎRSĂ,
elevă în clasa a IV-a „B”
la Școala Primară
„Ion Creangă”*

or. Ialoveni

• **Primii fulgi**

• **Podoabă de CRĂCIUN**

• **Amicul meu, papagalul**

• **Scrânciobul pandei**

• **Culorile toamnei**

DIRECTOR –
REDACTOR-ȘEF
Ion ANTON

ECHIPA REDACȚIONALĂ: Octombrina ONOFREI (secretar general de redacție), Mariana GABURĂ (redactor-coordonator de emisie); Rodica PROCA (contabil-șef); Cristina COVRIG (secretară-tehnoredactor); Eudochia VERDEȘ (cultură; preocupările adolescenților); Lidia UNGUREANU (literatură, artă și educație estetică); Ludmila MOVILĂ, Renata CUPCEA (actualitate școlară și organizații pentru copii).
Tel.: redactor-șef – 022-23-37-78; anticamera – 022-23-43-28; contabila – 022-23-36-77; secțiile: 022-23-41-95; secretariat – 022-22-52-49.

Procesare
computerizată:
„FLORILE
DALBE”

„Florile dalbe” index PM 21238
str. Pușkin, 22, Casa Presei, 2012, or. Chișinău
E-mail: contact@floriledalbe.md

Instituția Publică Publicația Periodică Săptămânalul “Florile Dalbe”
Fondator: Ministerul Culturii al Republicii Moldova.
Reînregistrată la Camera Înregistrării de Stat cu nr. 1003600093431 din 11 august 2008

Tipărit la Tipografia BLITZ POLIGRAF S.R.L.,
Chișinău, str. Vlaicu Pârcălab, 45

Com. nr. 3614
Tiraj – 1750 ex.

